

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

8-hasábos ponts sor egyeztet 20 ft.
minden következőnél 15 fillér

Nyitászor sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak pályájában.
TELEFON-SZÁM: 102.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, április 1.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Az elvámolni való.
Százhatvanégy módosítás.
Apponyi levele polgártársához.
Kossuth a királynál.
Városi cselédszerző-intézet.
Pör egy papagály körül.
Párba - a kőrösi-sztrájk miatt.
A város az automobil kiállításán.
Az amerikai párba hőse megszólalt.
A vidéki színházakért.
Aktuális problémák.
Tárca: Emlékezések. Irta: Gróza Micy.

Az elvámolni való.

Arad, március 31.

Egy percig sem hagyjuk tévedésben az olvasót és már itt eláruljuk, hogy ez a vezércikk semmi összefüggésben sincs az önálló vámtérülettel.

Aradon, most a legaktuálisabb beszéd-tárgy egy francia bohózat, melyet a „Nincs valami elvámolni valója?” hosszú névre kereszteltek s amely miatt Arad békéje fel van dülva. Konzervatívok és dekadensek elkeseredett szóharcot vívnak. A morál csődje előtt állunk. Színpadon eljátszottak valamit, amiről mindannyian tudtunk, amiről számtalanszor beszéltünk, amilyen helyzetben legjobb ismerőseink közül is voltak akárhányan, eljátszották ezt a kényes témát, szellemes foglalatlan, külön megbeszélésben, mint amilyenben mi szoktunk róla beszélni. De azért fel kellett háborodnunk, mert mit szólt volna a jó öreg morál, akiről egyébként olyan szívesen megfellelkezünk, mit szóltak volna a jól nevelt

lányok, ha otthon, pároigó leves mellett a szülők a felháborodás hangján nem tárgyalták volna az erkölcsök kétségbeesítő züllesztését. A felháborodás általános volt és a hirhadt francia bohózatot zsufolt nézőtér előtt mutatták be, ismételték meg ma és játszik még jó egynehányszor az erkölcs-prédikátorok nagy érdeklődése mellett.

A huszadik században, a szabadgondolkodás, a lelki és szellemi felszabadulás századában élünk. Irodalomban, művészetben, politikai életünkben eddig ismeretlen, új, merész, elhatározó forrongás vibrálja a levegőt. A dekadencia avult fogalom, ami tegnap még meglepő, új és váratlan volt, ma értékét veszítette, az izlés szinte óráról órára változik. Semmi sem eléggé befejezett, lázasan törtetünk előre, nem a misztikus megismerésére, hanem a miszticizmus halálos torára. Nincs többé titokzatos, meglepő, megfélemlítő. Mindenről tudunk, vagy akarunk tudni, nem ismerünk akadályt és eltiporjuk, aki előrehaladásunkban a kerékkötő szerepére vállalkozik. Meddő, szélmalomharc a közizlés megváltozását visszafelé fordítani, pereatot kiáltani a külön véleményen levőkre, vagy ha jobban hangzik, az antimoralistákra.

Azok, akik egy szabadabb hangnemben megírt szindarabban epidemikus jelenséget látnak, akik a művészet devalvációjától félnek, vészkiáltásukkal egy rég lappangó kérdést tesznek aktualissá. *Szabad versenyt* a színművészetben. Ne legyen a színház monopólium, hanem vállalkozás, mely riválissal legyen kénytelen megküzdeni. Ha a konzervatívok állás-

pontja helyes, úgy bizonyára annak a színházi vállalkozónak lesz jövedelmezőbb üzlete, aki repertoárját irodalmi klasszicitásokból állítja majd össze. Ha viszont a közizlés másfajta szórakozást tart kedvére valónak, ekkor a konkurens a másik által elhanyagolt, vagy lenézett irodalmi termékekkel igyekszik magának jövedelmező üzleti vállalkozást teremteni.

Budapestten egy évtized előtt három színház látta el a közönség művészi igényeit. Ma hét színház, két aréna, több kabaret szolgál modern irodalmi táplálékkal. Miért ne lehetne tehát Aradon, melynek a vidéken legszámottevőbb színházi közönsége van, miért ne lehetne két színház, két vállalkozó kezében, megteremtve a szabad versenyt, melynek hasznát nemcsak a vállalkozók, hanem a közönség is látná.

A színügyi bizottság elavult intézményét el kellene helyezni a Nemzeti muzeumban, örök figyelmeztetőnek, hogy soha többé hasonlót ne kreáljanak, a színházat fel kellene szabadítani a lenyűgöző, de eredménytelen gyámkodás alól és egyes egyedül a közönségnek kellene kiszolgáltatni, egy konkurens támogatásával. Keljenek versenyre a riválisok. A művészeti programot a közönség izlése fogja megjelölni és a riválisok maguk fogják megteremteni a kiválóbb, a tökéletesebb művészetet, mely egyedüli biztosítéka lenne vállalkozásuknak. Ne legyen monopólium a színház és akkor nem lesz többé ok és alkalom a mostanihoz hasonló, meddő és kétes értékű erkölcsi

Emlékezések.

Irta: Gróza Micy.

Három orosz diáklánnyal laktam együtt egy nagy világos ház harmadik emeletén. Rövid hajú férfias fiatal lányokkal, kik kétségbeesettek rendatlanságukkal s lármájukkal zavartak dolgaimban. — Kéveset és rosszul ettek, és kinevették az ibotyallatot mit ruhámra öntöttem, a struccollakát kalapomon.

Kis oroszok voltak a Kaukázusból, — kedvesek, naivak és bátrak. A forradalom vihara dobta őket a régi lengyel királyvárosba, a hol most együtt laktunk és én dühösen mondtam Dáriának, a legkisebbek egy üde májusi nap reggelén, mikor sétálni hívták: — Jobb lesz ha békében hagynak. — Már kora reggel lármáztak az ajtóm előtt és egész napra elvettek a munkakedvemet. Nem tudok ma festeni s csak pocsékolom a színeket. — Maguk sem tudnak mást, csak politizálni s farszabó felolvasásokat tartani, a minék úgy sincs semmi értelme. Tanuljanak inkább vagy seprőltsék ki Bronlával a nappalít. Tele szórták tegnap este dohánnal és papírral Alexandra Nikititsna és maga Dária. Menjen hát és hagyjon gondolkodni. Eiment, kezével csókot dobva felém, — magamra hagyott és mégsem jött meg a kedvem.

Ledobtam bő ujju vászon festőköpönyeget s az ablakhoz lép em. Olyan nap volt ez, mikor virágba borult a lelkem s rózsaszínű gondolatok kóvályogtak felemben. Ilyenkor dühös voltam ha megzavartak. Most is azon ál-

nódtam, hogy hová menekülhetnék és eszembe jutott a vavel temploma.

Künn laktam a szent kapu mellett, de azért minden nap az esti órákban gyalog mentem oda. Szerettem ott lenni.

A boltajtások alatt fehéren világlottak a márványszobrok, a képek előtt örök mécsék égtek, időnkint halkán sercegve... Misztikus félhomály borult a tetemre, s engem komor nyugalom és béke érzete szállt meg. Mint otthon, ha a fejemet anyám ölébe hajtottam.

Aznap már kora reggel arra vettem utamat. Gyorsan mentem át a sűrűn befásított utakon, ügyet sem vetve a sötét szemű kis virágáros lányokra, kik göngyvirággal, mimózával futottak utánam. — Sötetem!

Lihegve értem fel a templomba s reszkő lábakkal állottam meg a keskeny kezű Jadwiga hercegasszony szobra előtt. Mert ezt szerettem legjobban s mindennap eljöttem üdvözölni őt. Mert ez a főnséges, lágy vonású arc mintha élt volna. És az én betegesen szines fantáziámban nem egyszer megelevenedett. — szerepet játszott az élettelen márványalak.

Akkor is kutatóan néztem rá a sokat szenvedettre, aki mosolyogva halt meg, mert szeretett és szerettek...

Isten tudja, hová kalandoztak volna gondolataim, ha egyszerre halk sóhaj nem üt meg füleimet. Körülnéztem.

Méla, szürke szemű férfi állott a másik oldalon s mélyen elmélyedve nézte a szobor kicsiny száját, magass homlokát. Szép férfi volt. Aranygyűrűs fejére rátűzős a nap s nekem

olyan nagy kedvem lett volna ezt a fejet kezembe venni s a tündökös hajgyűrűket egyenként ujjaimra csavargatni. Azt hittem akkor, hogy az édes anyja vagy a kedvese gyakran teszi ezt.

Sokáig néztem rá és ő érezte tekintetemet, mert szemét még mindig a szoborra függesztve beszélni kezdett, mintha már régen velem lett volna, mintha csak egy megkezdett beszélgetést folytatna: „Önök is tetszik madame ez az arc ugye? Az ön figyelmét is lekötötte és megilletődéssel áll meg előtte, gyakran eljön hozzá. De azért ön még sem szereti úgy, mint én. Hogy is szeretné, hiszen bennem a boldog és somoru emlékek egész raját ébresszti életre. Mert arra hasonlít, akit egykor úgy szerettem és akit elvesztettem örökre.”

— Magához tért és akkor vette csak észre, hogy mégis idegen vagyok. Közelebb lépett hozzám s szinte bocsánatkérően, zavartan mondta: Bocsánat asszonyom, de én őnt ismerem. Sohasem láttam eddig s ön sem látott engem, de a lelkeink ismerték egymást s rég időktől fogva meghitt barátok már. És úgy kellett jönnie, hogy a testünk is találkozzék egyszer az életben.

— Így kell lennie, ahogy mondom, mert másképen nem nyitottak volna szóra ajkaim, legtitkosabb gondolatomat nem árultam volna el. — És ön nem haragszik rám asszonyom, mert ön megért engem s érzi feltétlen bizalmomat, vonzódásomat, érzelmeim megnyilatkozásában. Nyugodtan bólintottam fejemmel s tényleg úgy érzem, hogy már régen ismerem

felháborodásokra. Két, egymással versenyző színházzal egészségesebb művészeti életet lehetne teremteni. Aradon megtalálhatná egy és ugyanazon időben mindenki az izlésének legjobban megfelelő szórakozást és művészetet.

Én hiszem, hogy mind a két színház találna Aradon elég elvámolni valót, a publikum pedig szívesen venné, ha izlését tetszése szerint vámolhatja el. Ma itt, holnap ott.

H. G.

Százhatvannégy módosítás.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Budapest, március 31.

Az obstrukciónak minden unalmasága mellett vannak jellemző és furcsa pillanatai is. Így ma nem utolsó dolog volt, hogy Bella Mátyás tót képviselő, akiről azt beszéltek, hogy a becsületes polgári életben asztalos, a többség indítványát a gyaluja alá vette és jóformán minden mondatáról kimutatta, hogy csapni való rossz magyarsággal csinálták.

Az ülésen Justh Gyula elnököt s nyomban áttértek a házszabályrevízió első szakaszának tárgyalására. Pop C. István, az első szónok szemére hányta a kormánynak, hogy a katonai kérdések becsületesítésére tervezi a klotürt.

Elnök: A katonai kérdések nincsenek napirenden.

Pop C. István: A tizenhatórás ülések ellen beszél. A szociálisták a három nyolcas elvét vallják. Ezt az időbeosztást ajánlja a többségnek. A belügyminiszter is elismerte, hogy ez a képviselőház osztályparlament. Egész sereg módosítást nyújt be s kéri azok kinyomtatását.

A Ház nem nyomtatja ki az indítványokat. Bella Mátyás szintén nyelvi szempontból bírálja Nagy Emil indítványát. Kifejezésről ki fejezésre ha ad és sorra kimutatja a magyartalanságokat, amelyekből valóságos hemzseg az indítvány. A kifejezést a javaslat szerint „beadják”, holott a magyar ember *leszavas*. A tanácskozásnak van tartama, nem az időnek. A magyar *határoz*, nem pedig „határozatot hoz valami felett”. Magyartalan az „eszközöl szó”,

s legjobb barátaim közé tartozik, — mert sokkal voltam én már így az életben. — Ő pedig folytatta: — „Üljünk ide a vörös baldachin alá és elmondod ki volt ő, akit szerettem, aki elment tőlem.”

Tatjánának hívták és egy házban lakott velem. Már gyermekifju koromban szerettem lángoló szerelmemmel. Oyan volt, mint Puskin Tatjánája, az ablakhoz ült s ott várt engem. Én pedig virágot hoztam, beborítottam illatos szirmokkal és ő nevetett, fehér fogal csillogtak. Együtt járunk az egyetemre.

Tatjáná bator, öntudatos leány volt, a kósák törzséből s a szabadságot mindenkiféle becsülte, szerette. És a forradalom árja őt is magával ragadta. Könyörögve kértem, tartóztattam, de ő a szemembe nevetett, sapkája után nyúlt és ment le, az utcára s társaival együtt énekelte a békóba vert szabadság lázító dalát.

Aztán elfogták és ment a többivel Szibériába. Akkor is büszke akarattal egyenesedett fel, a bátorság gögje ült fehér homlokán, bíbor ajkkal mosolyogva kiáltottak felém: „Isten veled szerelmem, — még találkozunk ha felvirrad az új, a szabad haza lángoló hajna...” Elment és én ott maradtam.

A szívemet mintha kerékbe törték volna. Örjögve dobtam magamat vágató kozák lovak embervérrel vörös patkója elé... Fehér haja, megtört szívé asszony emelt fel onnan, Tatjáná öreg anyja. Bekötötte irgalmas kézzel sebrimet és én élek. Élek vágyak nélkül s hervadt reményekkel járom a világot, egy kis nyugalmat keresve.

Itt megtaláltam. Mert ez a szobor az én szerelmem márványarcához hasonlít. Itt állók

amelyet mellőzni kíván. Mind a kifogások értelmében indítványokat nyújt be és kéri azok kinyomtatását.

A Ház a kinyomtatást mellőzi. Bozóky Árpád röviden óhajt beszélni az első ponthoz. A legfontosabb követelménynek tartja, hogy a képviselők véleménye szabadon nyilvánulhasson meg. Erre való a *títkos* szavazás. Azt kívánja és ez irányban nyújt be ellenindítványt, hogy a sürgősség kimondására *títkosan* szavazzanak. Oyan fontosnak tartja ezt a körülményt, hogy ha megszavazzák, a maga nevében, anélkül, hogy pártja véleményéről is beszélne, kijelenti, hogy ennek ellenében hajlandó bármiféle házszabályrevíziót megszavazni. Kéri indítványa elfogadását és kinyomtatását.

A Ház a kinyomtatást mellőzi. Hodzsa Milán nagyon fontosnak tartja, hogy az indítványt Bella Mátyás felszólalása értelmében kijavítsák. Nagyon aggályos, hogy az elnököt nem csupán formai jogokkal ruhazzák fel. Ez a világ semmiféle parlamentjében sincs így.

Beszéde közben szünetet kér. Szünet után Návay Lajos foglalja el az elnöki széket. Hodzsa Milán folytatja beszédét. A majoritás elvét úgy védelmezi ez a javaslat, hogy a felelőség elvét teljesen illuzóriussá teszi. Ez az eredménye a házszabályrevízióknak. Ez az, a miért meg a történelem ítélőszéke előtt felelnie kell.

Hodzsa Milán hosszú ideig beszél még a javaslat ellen, majd így szól:

— Most pedig befejezem beszédemet és benyújtom határozati javaslatomat.

Erre egy nagy fekete táskából egész nyálát iratot vesz elő.

— Ezek az indítványaim, mondotta a nemzetiségiek kitörő derűtsége közben.

Felkiáltások a baloldalon: Mentők, mentők! A terembiztos a nemzetiségiek folytonos gúnyos derűtsége közben felcipelte az elnöki emelvényre a határozati javaslatok nagy tömegét. Kiderült, hogy Hodzsa *százhatvannégy határozati javaslatot* adott be, amelyek mind a sürgősségről szólnak és csupán az ahhoz megkívántató képviselők számára nézve különbözőek. Kéri ezek kinyomtatását.

A Ház az indítványok kinyomtatását mellőzi.

napok hosszát, elmerülök nézésébe és eszembe jut Tatjáná, az én Tatjánám, aki zugaoldva végül gyöngye fehér kezével a legnehezebb munkát ott messze-messze, mint a hogy panasz nélkül tűrte a korbácsütéseket, melylyel gaz pribekek véres csikokat hasítottak virág testén.

És ő mégis boldog. Boldog mert van hite, reménye, hogy önfeláldozása meghozza gyümölcsét. A haza felszabadul majd a zsarnokuralom önkénye alól, a nép érzésében szabad, akaratában független lesz s ebben neki is lesz érdeme. Tatjáná hisz, remél s szíve repesve várja ezt a napot. — Én pedig szomorú bánattal vagyok tele, mert tudom, hogy mire ez elérkezik, ő már nem lesz többé, teste porladni fog a száműzöttek temetőjében, anélkül, hogy örülhetett volna vágya teljesülésének.

Elhallgatott s hallgattam én is. Kimérett és csodálatosan bus lettem. — Istenem, hát csak szomorú szerelem van a földön? — vagy csak én nem találkoztam utamba mással, csak sóhajjal és könnyekkel?

Rátettem kezemet a lehajtott fej göndör gyűrűre, aztán, hogy ne zavarjam álmodozásomban, nesztelen léptekkel jöttem el...

Óthon a leányok megebedettek már s a nappaliba üve óriási cigarettafüstbe burkolóztak. Mikor beléptem, a kis kékszemű Dária felkiáltott: „Ni Mária... És milyen szép! Honnan jön?”

Kezimmel elhárító mozdulatot tettem, be mentem szobámba s a félig kész képek közé ülve — sírni kezdtem. Sírtam valakit s nem tudtam kit. Könnyeim lassan, sűrűn peregtek le arcomon.

És sírok még ma is néha.

Ezután teljes részvétlenség mellett Suciu János beszél. Megkövetelné, hogy a sürgősséget kérő képviselők tartoznak jelen lenni a sürgősségi indítvány tárgyalásánál. Suciu lassan beszél, míg Somogyi Aladár közbeszól:

— Nyögje már ki!

Elnök Somogyit a kifejezésért *rendreutasítja*.

Suciu János folytatja beszédét és többrendbeli indítványt nyújt be. Így indítványozza, hogy a tanácskozási idő naponként többször is megszakítható legyen a tanácskozás tartama alatt. Kéri indítványának kinyomtatását.

A Ház nem kívánta a kinyomtatást.

Ezután az ülés véget ért.

Apponyi levele polgártársaihoz.

Szombaton veszi át a diszoklevelet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 31.

A februári közgyűlésben a városi törvényhatósági bizottság Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi minisztert Arad diszpolgárává választotta, egyszersmind elhatározta, hogy a főispán vezetésével egy küldöttség által nyújtja át neki a diszpolgári oklevelet.

Apponyi gróf, mint azt megírtuk, Károlyi Gyula gróf főispánhoz intézett sürgönyben köszönte meg azt a kitüntetést, melyben Arad az ő személyét részesítette.

A diszpolgári oklevél elkészült s szombaton délelőtt féltizenkettőkor fog a miniszternél a küldöttség tisztelegni, hogy átadja neki.

A képviselőházban lesz a fogadtatás. A küldöttség pénteken délután a négy óra 15 perckor induló gyorsvonattal utazik el Aradról. Részt vesznek: Károlyi Gyula gróf főispán, Varjassy Lajos polgármester, Barabás Béla dr. és Müller Károly országgyűlési képviselők, Kristyóri János, Lukácsy Lajos, Varjassy Árpád, Szántay Lajos, Kovács Vince, Tabakovics Emil törvényhatósági bizottsági tagok.

Apponyi Albert gróf miniszter ma a polgármesterhez intézett rendkívül meleg hangú levélben köszönte meg újból azt a bizalmat, melyet Arad azáltal tanúsított a miniszter munkássága iránt, hogy őt polgárai sorába iktatta. A miniszter ezt azzal akarja meghálálni, hogy a város felvirágoztatásában fog közre-működni.

Az érdekes miniszteri levél a következőképpen hangzik:

Nagyságos Polgármester ur!

Őszinte köszönetet mondok Nagyságodnak azon szíveségeért, hogy az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának f. évi február hó 12 én tartott közgyűlésében egyhangulag hozott s engem mélyen megtisztelő határozatát — melylyel engem Arad szab. kir. város diszpolgárainak sorába emelni szíveskedett, — megküldötte.

Egyszersmind tisztelettel felkérem Nagyságodat, szíveskedjék megtisztelő határozatukért a törvényhatósági bizottság tagjainak is szívem mélyéből hálás köszönetemet tolmácsolni.

Az a kitüntetés, melyben engem tisztelt polgártársaim részesíteni szívesek voltak még erősebb haponcsal fűz engem városunkhoz, ehhez a magyar kultúrközpontoz s az a bizalom, mely tetűkben megnyilatkozik, meg erősít engem abban az erős hitemben, hogy helyes úton haladok.

A magam részéről a jövőben is örömmel ragadok meg minden alkalmat arra, hogy szép városuk felvirágoztatásában közreműködjek.

ködjem s bizalommal felkérem polgártársaimat, szíveskedjenek engem megkezdett munkámban továbbra is támogatni.

Hazafias üdvözléssel

Budapest, március 30.

Apponyi.

A polgármester az áprilisi közgyűlésen fogja beterjesztetni Apponyi levelét s egyuttal beszámol a diszpolgári oklevél átnyújtásáról.

Kossuth a királynál.

Találgatások az audiencia körül.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 31.

A politikai érdeklődés központja ma délután óta, mint annyi számtalan esetben, mióta a nemzeti kormány uralkodik, ismét Bécs. Kossuth Ferenc ment fel, hogy, mint a félhivatalos óvatos mondani szokta, a tárcája körébe tartozó és egyéb folyó kérdésekről referáljon az uralkodónak. Csakhogy ezuttal egy rendkívül kényes kérdés az a folyó ügy. Kossuth Ferenc ugyanis pártvezér is s így a pártja hangulatáról is be kell egy kevéssé számolnia.

A pártja hangulatát ugyan egyszerűen is jellemezhetné, tudniillik a párt: *uralkodni* akar s akkor nem bánja, ha Kossuth Ferenc lesz is a miniszterelnök. Napok óta egyebekről sem vitatkoznak a pártlapok, minthogy a függetlenségi párt abszolút többsége a koalíciónak, vagy nem?

Azonban olyan egyszerűen az uralkodó talán még sem adja ki a legfelsőbb kéziratot Kossuth Ferencnek sem. A katonai kérdések döntendők el. Azaz, hogy biztosíték kell arról, hogy a függetlenségi párt „belátja, hogy az uralkodás kedvéért elvei megvalósítását egyelőre nem sürgeti.”

A függetlenségi párt sokszor adta jelét ilyen nemű belátásának.

Tehát a Kossuthal felránduló képviselők bizonyára a „folyó ügyek kegyes fogadtatásáról” fognak beszámolni holnap az újságíróknak és eszerint a politikai horoszkop elég jól mutat.

A homályos és burkolt politikai tudósítást a következőkben adjuk:

Kossuth a király előtt.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter ma délután Bécsbe utazott. Az utazásnak igen nagy politikai fontosságot tulajdonítanak a függetlenségi párti körökben.

Kossuth első sorban kitüntetését fogja megköszönni, azután pedig referálni fog a királynak a függetlenségi pártban mutatkozó áramlatokról és arról, hogy a párt milyen álláspontot foglal el a tisztí fizetések felemelése és a legénység zsoldjának javításával szemben.

A kormányhoz közel álló körökben azt vélik, hogy a bankkérdés az audiencián nem fog szóba kerülni. De okvetlenül szó lesz a katonai kérdések egész komplexumáról és Kossuthnak hiteles információkat kell adnia ez alkalommal a többség hangulatáról. Híre járt annak is, hogy Kossuth azon proposíciókat, amelyeket legutóbbi kihallgatása alkalmával az uralkodó előtt tett, most ismét előterjeszti. *Ezen proposíciók azonban a magyar vezényleti nyelvet nem foglalják magukban.*

Az audienciával összefüggő politikai kérdésekről Kossuth ma Apponyi Albert gróffal egy óra hosszat tanácskozott. A kihallgatás után a legközelebbi napokban közös minisztertanács lesz.

A bankkérdés.

A bankbizottság által kiküldött albizottság ma délelőtt tizenegy órakor *Batthyány* Tivadar gróf elnöklésével tanácskozásra gyűlt össze, amelyen *Wekerle* miniszterelnök, *Popovics* Sándor pénzügyi államtitkár, később pedig *Zichy* Aladár gróf, a király személye körüli miniszter is megjelent.

Az albizottság a szakértőkhöz intézendő kérdésekre nézve teljes megállapodásra jutott. A kérdések véglegesen megállapított szövegét a csütörtöki ülésen terjeszti elő a bizottság. A szakértők meghallgatása a husvét utáni hetekben fog megkezdődni. A meghallgatandó szakértők számára nézve a bizottság legközelebb fog megállapodásra jutni. A bizottság nem testületeket hív meg, hanem a közgazdasági élet, a tudomány és irodalom egyes kiválóbb egyéniségeit.

A szakértők elé tizenhét pontból álló kérdéseket terjesztenek.

A mai ülésen *Földes* Béla javaslatára a következő új kérdéseket vették fel ezek közé:

Milyen befolyás biztosítandó az államnak a magasabb hivatalnokok kinevezése körül?

Minő befolyás biztosítandó az államnak a bankjegyek kezelésére nézve?

Milyen szolgálatra kötelezendő a bank az állam adóssagai és az állami pénzkezelés körül?

Milyen üzletágakra terjedjen ki az önálló bank működése?

A meghívandó közgazdasági szaktekintélyek személyére nézve még nem történt megállapodás.

Érdekes indítvány.

Nagy György ma a következő indítványt jegyezte be a Ház indítványkönyvébe:

Indítványozom, hogy a képviselőház utasítsa a kormányt, hogy terjesszen elő törvényjavaslatot, amely az április tizenegyedikét nemzeti ünneppé avató 1895. évi V. t.-cikket eltörli és a nemzeti függetlenség és ujjaszületés napját, március tizenötödikét nemzeti ünneppé avatja.

Az indítványt holnap fogják felolvasni és ekkor fognak az indokolására határidőt kitűzni.

Ötnapos husvétüi szünet.

A parlamentnek ez idén rövid lesz a husvétüi szünete: nagycsütörtök a kezdődik és keddig tart. *Justh* Gyula a folyosón odanyilatkozott, hogy azért mérték ilyen szűken a vakációt, mert a kormány indomása szerint legközelebb már kezdődnek a névszerűtli szavazások s ezzel egész vadságában a technikai obstrukció.

A horvátok obstruálni fognak.

Budapestről jelentik: Holnapután tizenkét horvát képviselő érkezik Budapestre és a nemzetiségekkel karöltve megkezdik a *technikai* obstrukciót. A horvátok eleinte csak a költségvetésről akartak obstruálni, de azután a nemzetiségek megmagyarázták nekik, hogy a módosított házszabályokkal (16 órás ülésekkel) kibővíthetik a néhány horvát képviselőt a költségvetés tárgyalása alkalmából. Csütörtökön tehát megkezdődik a technikai obstrukció a házszabálymódosítás ellen.

Városi cselédszerző-intézet.

A kolozsvári reform.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 31

A cselédügy rendezése dolgában Aradot az különbözteti meg az egyéb vidéki városoktól, hogy másutt a tervek és az eszmék vannak meg, csak a pénz hiányzik, náluk a pénz van meg, de úgy látszik, az eszméknek és a terveknek szükiben vannak. Hosszu idő óta kezel a város a *cselédmenedékház-alapot*, a melynek összege megközelíti a *kétszáz ezer koronát*, — s ezt az alapot fel lehetne használni a cselédügy rendezésére szolgáló egyéb intézmény céljaira, de úgy látszik, várnak.

Kolozsvár elevenebb járásu ebben a dologban. Ott, a mint lapunknak írják, már ez évi január elsején megnyitották a városi cselédszerző-intézetet. A kolozsvári intézet az előző meghatározott bér egy havi összegének 10% át szedi a közvetítés után oly módon, hogy 5% a gazdát, 5% pedig a cselédet terbeil. Az intézet személyzete egy üzletvezetőből és a szükséges számban alkalmazandó helyszerzőkből áll. Helyszerzőkül a nőcselédok osztályában lehetőleg nők alkalmazandók.

Az üzletvezető 1000, a helyszerzők egyenként 200 korona biztosítékot tartoznak adni. Ez a biztosíték nemcsak a város közönségének, mint az üzlet tulajdonosának esetleg okozandó károk visszatérítésének biztosítására, hanem arra is szolgál, hogy az iparhá órág részéről az intézetre esetleg kiszabandó pénzbüntetés abból, a személyzetnek a városi tanács részéről megállapítandó felelőssége arányában fedeztessék. A személyzetet a városi tanács alkalmazza. A személyzet kvalifikációjaként a szabályzat magyarul írni-olvasni tudást, büntetlen előéletet és az üzletvezető részére a könyvvezetésben való jártasságot szabja meg. Az alkalmazás az üzletvezetőre nézve három havi, a helyszerzőre nézve hat heti felmondás kikötésével történik. Az üzletvezető javadalmazása havi 100 K, a helyszerzőké havi 60 K n felül minden közvetített cseléd után 40 és minden olyan közvetített cseléd után, aki ugyanannál a munkaadónál legalább 12 hónapot megszakítás nélkül kitölt, az intézet személyzete részére juttatott 50 fillér jutalékban állapított meg. A jutalékot a tanács a városi pénztárba beadott közvetítési díjből havonként folyósítja, ennek 40% a az üzletvezetőt, 60% a pedig a helyszerzőket illeti, a tanács részéről esetről esetre megállapítandó arányban. Ha a személyzet valamelyik tagja a cselédszerzésért bármiféle jutalmat elfogad, állásából azonnal elbocsájtandó. Az üzletvezető és a cselédszerzők a kerületi munkásbiztosító pénztár tagjai s az előbbi részére két, az utóbbiak részére egy-egy tagsági könyv váltandó. Felügyelő hatóság a tanács, illetve a tanácsnak a polgármester részéről kijelölt tagja.

A cselédszerző intézet jövedelme — az összes személyi és dologi kiadások levonása után — felerészben a városi pénztárt illeti és felhasználásáról a törvényhatósági bizottság közgyűlése évenként határoz; másik felerésze pedig egy alapítvány létesítésére szolgál, melynek kamatjévedelme hű cselédok jutalmazására, önhibájukon kívül nyomorba jutottak segélyezésére, férjhezmenő tisztességes cselédleányok kiadására fordítandó. Ha pedig ez az alap megfelelő összegre szaporodik fel, abból egy cselédmenedékház létesítendő, melyben az ideiglenesen hely nélkül lévő cselédleányok munkát s annak értéke fejében ellátást s emellett szellemi és erkölcsi életükre emelően ható szórakozást nyernek. Emellett az említett jutalmazás és segélyezés folytatandó.

Grófnő és segédjegyző.

A bátor életmentő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 31.

Rendkívül érdekes, izgató történetnek lett a hőse Sütő Károly cséhteleki segédjegyző. A romantikus regény a szőke Tisza partján, Ezredes-pusztán történt. Az eset szereplője egy ismert nevű durgazdag lengyel mágnásasszony: Potovszky Arzurné, két szépséges viruló leánya és egy biharmegyei segédjegyző.

Potovszky Arzurné grófnő évről-évre ellátogat magyarországi birtokára Ezredes pusztára. A szép birtok Biharmegye és Szabolcs határán fekszik. A grófnő rendszeren itt tölti a tavaszt s aztán visszamegy Oroszországba. Valahányszor megjelenik az Ezredes-pusztán az érdekes mágnásasszony és két szép fiatal leánya, díszes úri társaság gyűl össze a vendéglő kastélyban, ahol igazi magyaros vidámsággal tölti el a vendégsereg a tavaszi napokat. A pusztán közelében hömpölyög el a szőke Tisza. Azt beszéli a környék népe, hogy a lengyel mágnásasszony valósággal beleszeretett az érdekes folyóba és semmi áron sem tudna megválni az ő posztikus szép pusztájától és kastélyától.

Tegnapelőtt nagy társaság volt együtt az Ezredes-pusztán. Ulánus tisztek, huszár uniformisok levették jötték a barátságos kastélyba és legvégül, mint János vitéz a francia király udvarában, megjelent ott a cséhteleki segédjegyző is, akit Sütő Károlynak hívnak s apja jószágigazgató Ezredes pusztán.

A szerény külsejű, jómodoru fiatalember megnyerte az előkelő társaság rokonszenvét s leginkább a mágnás kisasszonyokét, akik megbecsülik a jó táncost, a cséhteleki segédjegyző pedig három vármegye fiatalsága közt is a legjobb hírnek örvend a parketten.

Ebéd után Potovszky grófnő meghívta társaságát egy kis kirándulásra a szőke Tisza partjára. A szeszélyes folyó alig fél most medrébe a máramarosi oladások miatt.

— Milyen jó volna most csónakázni! — mondja Potovszky grófnő s a gondolatot tett követte és a grófnő, továbbá a két grófkisasszony és az ulánus tisztek beugrottak a parton himbálózó ladikba.

Az evezőlapátot és a kormányt erős kezű legények dirigálták s nem látszott nagyon merész vállalkozásnak a csónakázás. A szőke Tisza azonban szeszélyes s hirtelenül jött egy ár, amelytől felborult a csónak s a bent ülők bezuhantak a gyorsan sodró folyóba.

A katonatisztek, akik a parton álltak, meghökkentek a nem várt látványra. A grófnő és a két komessz menthetetlennek látszottak. Sütő Károly, a cséhteleki segédjegyző egy hirtelen elhatározással beledobta magát a vízbe s oda kiáltott a parton álló katonatisztekre:

— Ejnye, hát miért nem segítik a hölgyeket? Hisz ez gyávaság!

Az élet-halál közt lebegő nőket sikerült megmeníteni. Kimentette azonkívül a bátor segédjegyző az ulánus hadnagyot is, aki már-már odaveszett a hullámokba.

Potovszky grófnő 2000 korona jutalmat ajánlott föl a bátor életmentőnek, az egyszerű segédjegyző azonban nem fogadta el a bőkezű ajándékot. Hanem — mondta — ha már a grófnő mindenképpen jótekonyságot akar gyakorolni, szerencsés megmenekülése emlékére adja át az összeget a környék szegényeinek. A grófnő úgy is tett s az összeget kiosztás végett odaadta Rákgy Gáspár református lelkésznek.

A cséhteleki segédjegyző bravurja azonban ezzel nincs befejezve. A bátor életmentőnek ezenkívül afférja is támadt a társaságban volt huszárhadnaggyal, aki sértőnek vette magára a gyáva szót és ezért lovagias elégtételt kért a segédjegyzőtől. A párbajt még aznap megvívta az Ezredes-pusztán. A segédjegyző kardjával keresztülvágta a hadnagy ölkapcsát.

A romantika hőse ma visszatért Cséhtelekre, ahol nem győzte fogadni virtuos cselekedetelnek elismerését.

Pör egy papagály körül.

Aki nem hagyja magát kompromittálni.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 31.

A budapesti büntető törvényszéken külföldös bűnpört tárgyaltak. Szereplői valamilyen nyelven hölgyek, kivéve a Lórit, amely névre egy szép, zöld papagály hallgat, a papagálynemzetségnek egy 200 koronás diszpédánya, amely, mint bünyel rikácsol a pör középpontjában. Eszté, vagyis Kolber Henrikné elegáns, harmincas éveit élő urnő, foglalkozására nézve a szerelmesei patronája a Lázár utcában. Egyébként az ő tulajdona Lóri, a papagály. Jolán, vezetéknevén Vialukin egy husz éves fehérarcu, szintén elegáns kisasszony, a ki nek a legkellemetlenebb szerepe van az ügyben. Tudóssá a vádlott, aki a panaszos Kolber Henrikné állítása szerint meg nem engedett módon birtokába vette Lórit, a papagályt. Hidasy Margit épen olyan fiatal, mint Vialukin Jolán. Ő is elegáns és illatos. Az átkos ügyben Kolber Henrikné párján van és azt állítja, hogy egy kazetta, amely az övé volt, most Joláné. Az ötödik szerep ő Ottilia. Öreg és nem elegáns, sőt nem is illatos már. Mint a tárgyaláson kiderült, Langer Ottilia a neve és foglalkozására nézve Kolbert Henrikné nővére.

A büntetőtörvényszéknek Tholt dr. bíró elnöke alatt ítélező tanácsa elé járult az öt tagú társaság igazságért. A vádat Böhm dr. kir. ügyész olvasta a szép Jolán fejére, a ki a védelemben Kisfalvi A. Rezső dr. részese lett. Előbb a vádiottat hallgatta ki az elnök:

— Tudja, mivel van vádolva; bűnösnek érzi magát? — kérdezte tőle az elnök.

A vádlott: Igen, de nem érzem megam bűnösnek.

— Mi a foglalkozása?

— Divatárusnő vagyok?

— Hogy került magához a papagály?

— Kinálta többször Kolberné, hogy vegyem meg. Azt mondta, hogy nem kell egyszerre kifizetni, majd apródonként lefogja.

— Hát miért járt maga hozzá?

— Odavittek, mikor Ujvidékről feljöttem Budapestre. Találkabej van nála s csak akkor tudtam meg, amikor ott voltam. Azután elmaradtam a házából és ő boszúból följelentett lopásért.

— És a papagály magánál maradt?

— Dehogy! Egy fiuval vittem el a kalicát, hogy megbecsültessem, megér-e vajon kétszáz koronát a papagály. Különben egy pillanatig sem volt nálam, mert azonnal visszavittem ugyanazzal a fiuval.

— Szóval maga azt állítja, hogy boszúból jelentette föl Kolberné?

— Igen. Hiszen azóta már üzent, hogy menjek vissza hozzá, akkor „visszahuzza” a pört.

— Azzal is gyanúsítják, hogy egyebet is lopott. Így egy kazettát, ridikült és fehérneműket.

— Az nem igaz. A ridikült kaptam egy

urtól s most Hidasy Margit ráfogja, hogy az övé volt.

Ezek után Kolber Henriknét szólította be az elnök.

— Foglalkozása? — kérdezi az elnök.

— Privát — volt a rövid válasz, amivel azonban a bíró nem elégedett meg.

— Hát a férje mivel foglalkozik? — kérdezi asztán.

— Antiquáren — adta meg a felvilágosítást a hölgy, aki állandóan németül válaszolt a kérdésekre.

Hosszas faggatás után végre beismerte tulajdonképeni foglalkozását.

Az elnök: Magánál laknak a kisasszonyok?

— Dehogy, csak ellátogatnak hozzám.

— Maga szokta hívni őket, ugy-e?

— Nem, kérem, csak véletlenül szoktak nálam lenni.

A vádlottnő közbeszólt: Nem igaz, mert Hidasy Margit is nála lakik.

Az elnök (Kolbernéhez): Hogy ismerkedett meg Vialukin Jolánnal?

— Az unokatestvére hozta hozzám.

— Nem igaz — tiltakozik ismét Jolán — egy ismeretlen nő fogott meg a vasutnál, amikor Pestre érkeztem s az vitt el hozzám. Ugy szoktak kérem kijárni az állomásra és megszólítják a megányos leányokat.

Az elnök (Kolbernéhez): Miért ment magához Vialukin Jolán?

— Az privát dolog — mondta Kolberné szemlesütve, szemérmes pírral az arcán.

— Hidasy Margit is erősen állította, hogy a vádlottnő csakugyan tolvaj. Tagadta, hogy Kolbernének lakik, de a keresztkérdések zavarba hozták és végre kibökte, hogy Kolbernének fizeti a lakbért, de nem nála lakik, hanem csak vele egy házában. Az állítólag eltűnt fehérneműket illetőleg ellentmondásokba keveredett nemcsak Kolbernével, hanem önmagával is.

Langer Ottilia nővérével, Kolbernével meg egyezően vallott.

Böhm dr. ügyész látva, hogy a feljelentők részéről nem valami tiszta az ügy és a lopás vádjára nem állhat meg a vádlottnővel szemben, elejtette a vádat, mire a bíróság megszüntette a további eljárást.

Párbaj — a kőrista-sztrájk miatt.

A kardalosnő férje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 31.

Abból a nevezetes sztrájkból, melyet a minap rendestek a debreceni szintársulat kardhölgyei, lovagias affér keletkezett. Ennek az afférnak igen érdekesek az előzményei.

Loránt József volt újságíró, ez idő szerint városi hivatalnok, a sztrájkról humoros, de a legkisebb mértékben senkire sem sértő cikket írt egyik helyi lapban. A cikket a kardalosnők magukra ennek dacára is sértőnek találták s elhatározták, hogy Loránt Józsefön boszút állanak.

A közlemény megjelenése napján délben fél egy órakor, mikor Loránt József az Angol Királynő szállóba ebédelni ment, a kapubejáratnál a gyanútlanul haladó újságíró a vendéglő helyiségéből kirohanó kőristanók több kardalos fedezete mellett közrefogták s kérdőre vonták: a — szerintük a női kar becsületét sértő — cikk miatt.

Az izgalom annyira magával ragadta a nőket, hogy egyikük, Talliáné Fekete Etel tetleg inzultaita, más forrás szerint csak inzultálni akarta Lorántot. Loránt József elégtételt

kért a kardalosné férjétől, Tallián Lászlótól és a megbízottak kardpárbajban állapodtak meg. A feltételek szerint a párbaj harc képtelenségig volt megvívandó.

A párbaj, melynél segédek voltak Loránt József részéről *Széltely* Imre és *Hegedüs* Loránt szerkesztők, Tallián részéről *Békési Géza* és *Wise Kálmán*, szombat délután ment végbe a honvédhuszáraktanya vívóterében.

A felek kétszer esaptak össze. A második összecsapásnál Tallián a mellén kapott mintegy 25 centiméter hosszú könnyebb vágást, míg Lorántnak jobb vállát karcolta meg ellenfele kardja.

As orvosok és a segédek ezután megállapítva a harc képtelenséget, a párbajt megszüntették. Tallián a párbaj után bocsánatot kért úgy a maga, mint a felesége nevében és mély sajnálatának adott kifejezést. Ezen kijelentés után a felek kibékültek.

As ügynek még folytatása lesz, amennyiben a rendőrség nyilvános botrány okozásáért a kardalosné ellen megindította az eljárást.

A város az automobil kiállításon.

Az aradi Westinghouse-gyár alakulása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 31.

As aradi *Westinghouse* részvénytársaság megalakulása elé gördített akadályokat, — mint azt megittuk — a belügyminiszter legutóbbi döntésével elhárította. Elutasította a közgyűlési határozat ellen beadott fellebbezéseket és jóvá hagyta a törvényhatóságnak ama határozatait, amelyekkel a gyár alapításához szükséges városi szubvenciót megszavazta.

A vállalat magyarországi képviselője már akkor értesítette *Varjassy* Lajos polgármestert, hogy az aradi részvénytársaság megalakulásához szükséges előmunkálatokat folyamatba teszi.

A részvénytársaság megalakítása — mint értesülünk — hamarosan meg fog történni. *Kunz* József budapesti magánmérnök, aki tudvalevőleg a társaság megalapítója, már ki is utazott Párisba, hogy az alakuló közgyűlés napját, az építkezések ügyét, a gyári berendezés és felszerelés kérdését s a gyár vezetésének alapelveit a francia társulat vezetőségével megbeszélje. Az alakuló közgyűlés a már előbb megállapított program szerint *április elején* lesz, az építkezést haladéktalanul megkezdik s előre látható, hogy ezeknek a munkáknak befejezésével a gyár üzeme is hamarosan megindul.

A *Westinghouse* társaság az aradi gyárat olyan ipartelepnek tervezi, mely kezdettől fogva a külföldi gyártmányokkal versenyre kel. A legmodernebb berendezés és teljesen a modern technika magaslatán álló vezetés mellett csak kiváló minőségű áru fog Aradon produkálni. A város által megrendelt és már birtokában lévő autobuszok bizonyítékai a vállalat szoliditására.

Hogy az aradi telep hírnevét már előre jóhangzásúvá tegye a nagyközönség és a szakemberek körében s hogy az alapítás komolytárgyat mindegy erkölcsi garanciával bástyázza körül, az alapítás ügyében beállott és fentebb vázolt helyzet arra indította a francia *Westinghouse* társaságot, hogy az aradi gyárban előállítandó járműveket a Budapesten május havában megtartandó nemzetközi automobil kiállításán bemutassa. Ezzel alkalmat nyílik a magyar nagyközönségnek s a szaköröknek is arra, hogy a magyar gyár gyártmányát megismerje.

Ezzel kapcsolatban azzal az eszmével is foglalkoznak, hogy nem állíthatná-e ki a város a kecsiszinben heverő kész autobuszokat. Üzletpolitikai szempontból is megfontolásra érdemes ez a kérdés, mert hiszen Aradnak, mint az aradi gyár nagyrészvényesének érdeke, hogy ennek a vállalatának virágzását minden tőle telhető módon előmozdítsuk.

Április elseje.

(Epizód a műhelyből.)

Arad, március 31.

As *éjjeli szerkesztés*. Vigyázni kell, fiúk. Holnap van április elseje. Ilyenkor mindenkinek az a passziója, hogy az újságokat valami szenzációk kaszába ugrassa. Emlékeztek a tavalyi heccre:

— Amikor az öreg Gellért-hegyet tűzhányóvá léptették elő . . .

— S az összes újságok hasábjait irtak az öreg Gellért kúszóbőn álló erupciójáról. Hát ami harmadéve esett?

— Hogy az öreg Edisont egy kassziros lány megszöktette.

— És a többi, meg a többi. Szóval, vigyázni kell, hogy az ember ne álljon fel. Máskor nem baj, ha hazugság eszik a lapba, de ma vigyázni kell. Egy kis óvatosság meg nem árt.

— Legalább április elsején.

— Ugy, ugy . . . Hát lássam, miféle anyag van. Mi jött a politikáról?

— A függetlenségi párt kiküldött albizottsága állást foglalt az önálló jegybank mellett és egyéb aprók.

— S ezt ti megirnátok? Világos április-járatás. Az egész világ nevetne rajtunk holnap, meg az összes kávéházak. Ez csak kész fölfűtés: majd ilyen tesz a koalíció . . . Nem lehet megírni!

— Akkor a politikából nem marad egyéb hátra, minthogy a tisztí fizetések dolgát a hadügyminiszter elhalasztotta.

— Nagyszerű. A tudósítók, úgy látszik, jó kedvükben vannak. A hasukat fognák neveltükben, ha április elsejére ez megjelennek. Ilyen képtelenség. Eldobni.

— Szerencsére van néhány külföldi esemény, azzal majd pótoljuk ezt.

— Külföldi . . . ez már gyanús. A mi április elsejére a külföldről jön, az rendszerint hazugság szokott lenni. Hát mi az?

— Bülow nyilatkozott a német-olasz szövetségről . . . a harmas szövetség vége . . .

— Badarság. A harmas szövetség mindig csak április elsején bomlik föl, s másodikkán kiderül, hogy olyan erős, mint a hajókötél. Ilyen áprilisezés.

— A portugál király-kölyök karját amputálni kell.

— Április!

— Meglehet. Már itt is a cáfolat, hogy az egészről szó se igaz.

— No ugye . . .

— De hátha a cáfolattal jártnak áprilist?

— Persze . . . Nehéz ügy. Az ember nem tudja, mit csináljon. Van legalább valami helyi ügy?

— Volna. Csak a címét láttam, a mint *Pepecs* írta: *Meg lesz a tűzéraktanya*.

— A *Pepecs* egy vadállat. A városházán, úgy látszik fölfűtették, hogy holnap jól nevéssenek a lapon. Meglesz . . . Persze, csak április elsején.

— Valamit pedig csak írni kell az újságba . . .

— Hm, hm . . . Nem jött a vidékről valami? Ott becsületesebbek az emberek.

— De igen, emlékszem . . . Az jött, hogy *Monderlakon* gyémántbányákat fedeztek föl s ezek kiaknázására tíz millió dollár alaptőkével egy amerikai részvénytársaság alakult . . .

— Szemtelenség . . . De azért meg kell írni. A hír egy kicsit gyanús. Ha nem írjuk meg, amilyen pechünk van, még kiderül, hogy tiszta igazság.

Az amerikai párbaj hőse megszólalt.

„Sem gyilkos, sem gyáva nem vagyok.”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 31.

Bő tudósításban számoltunk be arról, hogy *Tóth* Imrét, az első magyar általános biztosító társaság aradi fiókjának tisztviselőjét, az aradi rendőrség egy állítólag általa okozott halálos kimenetelű amerikai párbajban hallgatta ki. A tudósítás nyomán a hódmezővásárhelyi lapok is megemlékeztek a kihallgatásról, már csak azért is, mert a párbaj tragikus hőse, *Szilágyi* István, odaváló. A közleményekre, mint *Hódmezővásárhelyről* írják, *Tóth* Imre egy hosszabb nyilatkozatban reflektál s kéri, hogy az esküdtbírói ítélet meghozataláig tartsa fenn a közönség ítéletének megformálását.

Tóth Imrének nyilatkozata a következőképp hangzik:

A hódmezővásárhelyi lapokban 1. évi február 24-én megjelent és „*Szilágyi* István tragédiája” cím alatt közölt hírlapi közlemény folytán — melyről, minthogy aradi lakos vagyok, csak most szereztem tudomást — kénytelenül érzem magamat arra, hogy a személyemet súlyosan érintő hírre nyilatkozzam s elődjem azt, hogy sem *Szilágyi* István tragédiájának — ki nekem jó barátom volt — előidézője, sem pedig gyáva nem vagyok, ki tagadással igyekszik menekülni az igazságszolgáltatás elől, mert teljes tudatában vagyok annak, hogy ha bünt követtem volna el és a bizonyítékok ellenem szólnának, a tagadás meg nem mentene.

Annyit tartok csak szükségesnek kijelenteni, hogy az ellenem indított eljárás lefolytatását és az esküdtzék ítéletét ártatlanságom tudatában nyugodtan és fölemelt fővel várom, amikor is befogom bizonyítani a védőm, *Sándor* Jenő dr. ügyvéd ur által beszerzett adatok alapján, hogy *Szilágyi* István halálát *sem egy tréfa*, melyet sem én, sem én komolyan egy pillanatig sem vetünk s amelyet a rokonoknak és ismerősöknek azonnal elbeszélünk, hanem *egészen más körülmény okozhatta*; be fogom bizonyítani, hogy ily súlyos büntetést nem tárgyaltam volna *nyílt-levelezőlapon* s ha igaz volna, hogy ellenfelemet figyelmeztettem a párbaj borzalmas következményeire, rólam, mint volt katonatisztról föltételezhető volna, hogy nem szereztem volna tanukat, *nem mondottam volna el rögtön a tréfa elkövetése után*, — mely különben nem is tőlem, hanem *Szilágyi* Istvántól eredt — mindenkinek, kivel érintkeztem, e dolgot.

Miután különben az esküdték elé tartozik s én e nyilatkozatot e nyelen csak azért teszem, mert a közlemények alkalmasak arra, hogy engem egy gonosztevő színében tüntessenek fel, pedig sem gyilkos, sem gyáva nem vagyok s pillanatig sem kételkedem abban, hogy a közönség ítéletét fölfüggeszti addig, míg a bíróság ítélekezik.

Hódmezővásárhely, 1908. márc. 30.

Tóth Imre.

Az áprilisi ciklusban fogja a szegedi esküdtzék az országos szenzációt okozott ügyben igazmondásával a közvéleményt megnyugtattatni.

Áprilisi divat.

*

Tehát a szelminás (bordür) szövet a tavaszi divatnak legnagyobb ajdonsága, ugyannyira, hogy aki például már beszerezte a ruhának valóját és aima szövetet vett, az is úgy segít magán, hogy beletold kockás vagy csikós szövetet, hogy így és ezáltal bordürös legyen.

Érthető is, hogy olyan nagyon szeretik ezt a szövetet. Szinte csodálatos, hányféleképen tudja a szabónó alkalmazni és hogy a ruha szép legyen, nemesek formája dönt, hanem az is, ahogy a szövetet felhasználjuk. Így teremt a divat mindig újat. Sima muszlint, pettyes és csikos alaput, török szelminásat, pamut voált sokféle bordürrel, melyhez egész sora csatlakozik a szelminás mosó szöveteknek.

A tunika és a fent szűk szoknya még egyre tartja magát. Különösen a szűk bélesszoknya, melyhez az alsó bőség hátul csak hozzá van toldva, olyannak látszik, mintha leülni benne egyáltalán nem is lehetne. Ennek megfelelően a felsőszoknya hátrafelé esucsba van szabva, ami a termetet karcsúbbá tünteti fel és mai napság a karcsu termet a leghőbb vágya minden hölgynek.

A három kereszttránc a szoknya elején, amely a télen oly kevésbé nyerte meg a divathölgyek tetszését, most valamivel kecsesebb alakban láthatók: elől, a közepén, csak könnyedén vannak berakva és szorosan a derék alatt, a jobb vagy baloldalán, az első oldalvarrásnál kecsesen fel vannak redőzve és vagy gomb vagy díszes tartja.

Bluzra és ruhára ez idő szerint is legkedveltebb dísz a sujtás és a kézihimzés. Sokszor ugyanolyan formában nyer alkalmazást, mint a szövet bordürje. Egy fehér diagonalszövet ruhán például a derék díszé kézi himzés volt, mely teljesen megfelelt a szoknya alsó szelminájának. A szép, de egyben nagyon drága csipkedivat minden díszes diadalmaskodni fog ezen a nyáron is.

De van-e valami, ami annyira hivatva van emelni a női szépséget, mint épen a csipke?

Nagyon divatosak lesznek a csipkekabátok, melyek „frakk-zsakett” néven ismeretesek, bár csak épen annyiban hasonlítanak a frakkhoz, hogy ennek is kivégott az eleje. Jellemző csak a bő, ampírszerű hátrész. Az ilyen csipkekabátot viselik ép úgy elegáns posztóruhához, amivel elérik azt, amire a francia a „habillé” szót használja, de viselik egyszerű nyári ruhához is.

Legalkalmasabb anyag erre a recesövet, melyet himzéssel, szálvarrással vagy horgolással díszítenek.

Hasonló hatást kelt a sujtással és áttört munkával dusan díszített vászonkabát. Előnye a mostani divatnak, hogy a legegyszerűbb anyagból értékeset, művészi tud teremteni; mintha szinte keresné ezeket az ellentéteket, ami látszik a nyerselyem feldolgozásában is. Gyakran a szövet értéke épenséggel nincs arányban a fáradsággal, melyet a formára és a kivitelre fordítanak.

Ebből megint csak az a tanulság, hogy nem az anyag értékes volta teszi a ruhát elegánsá. Sokkal inkább vannak hatással erre a kevésbé szembeötülő részletek, melyek finomult ízlésnek felelnek meg.

Végzetlenül kedvesek a kis kalapok, különösen ha ebben mértéket tudnak tartani a hölgyek. Mert láttunk már olyan pleinyke, kalapnak nevezett valamit, amit a hajtőmeg következtében alig-alig lehetett megkülönböztetni.

Istenem, aki azt a bizonyos aranyos középutat megteremtette, de szép és de elegáns annak az öltözködési módja. De némely hölgy az ízléstelenségével akar feltűnni. Láttunk egy világosan tarka kockás szoknyához egy hosszú, zöldbársony kabátot, ami szokásnak szép lehet, de utóára ízléstelen és feltűnő.

A színeket illetőleg az élénk színek a kedveltek, párhuzamosan a gyönyörű pasztel-színekkel, melyek oly előkelővé tesznek minden öltözetet. Valogathatnak hát a jó s a kevésbé jó ízlésű hölgyeink.

Milliomos és színésznő.

Modern szerelmi dráma.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 31.

Bolognából egy tragikus végű, de egészen modern szerelmi regény szenzációs híret jelentik. Egyik leggazdagabb milánói családnak sarja: Cesare Lanzani a múlt ésszel megismerkedett a milánói Olimpia-színház egy fiatal kardaloszójával, Alessandrina Cesari vel és meghódítani igyekezett őt. A színésznő azonban visszautasította a fiatal ember udvarlásait, ami csak fokozta a milliomos ifju szenvedélyét. Lépten nyomon követte a leányt, gondoskodott arról, hogy tisztességes környezetben legyen és megesküdt a leánynak, hogy nőül veszi, mihegyt nagykoru lesz. Az ifju ugyanis mindössze csak 20 éves volt, a leány pedig 17 éves.

Az operett társulat Milánóból Turinba ment. Az ifju oda nem követhette, mert be kellett vonnia katonának Génúba. Sokáig azonban nem bírta ki, hogy ne lássa szerelmesét, automobilt bérelt és azon Turinba száguldott. Ez az ut azonban végzettes volt rá nézve. Lanzani kettős csonttörést szenvedett, azonkívül fején is sérülés érte. Hosszu ideig nyomta az ágyat, felépült, de betegségének nem tűnt el minden nyoma, t. i. fejsérülése epileptikus rohamokat hagyott meg nála.

A színtársulat közben Bolognába ment. Alig épült fel Lanzani, Bolognába sietett, anélkül, hogy katonai kötelezettségére gondolt volna. A fiatal ember szülői közben érintkezésbe léptek a színésznővel és családjával és megállapodtak abban, hogy a Lanzani család anyagiilag támogatni fogja a színésznőt művészi pályáján, ennek ellenében a színésznőnek meg kellett ígérnie, hogy minden összeköttetést megszakít az ifjával és elosztja a reményét arra, hogy valaha az övé legyen.

Mikor az ifju Lanzani Bolognába érkezett, minden ajtót zárva talál és csak a színpadról láthatta szerelmesét. Minden közeledési kísérlete meghiúsult. Az ifjun a teljes kétségbeesés vett erőt. Levelet írt a leánynak, hogy hagyja el a színpadot, mert ő szülei akaratára ellenére is nőül veszi. A színésznő hidegen és röviden válaszolt, hogy ő nem akar férhez menni, hanem teljesen a művészetnek akar élni.

A színésznő társai, akik tudták a dologról és szívesen vigasztalták volna a milliomos ifjut, hogy ezt a céljukat elérjék, azt mondták az ifjunak, hogy szerelme tárgya másnak ajándékozta a szívét és olyan jelenetet inszenáltak, hogy Lanzaninak módjában volt egy kulcslyukon keresztül meglátni, a mint az öltözében szerelmese enyeleg a társulat tenoristájával. Ez a jelenet katasztrófát idézett elő.

Este, mikor a színésznő hazafelé igyekezett a színházból, az ifju közeledni próbált hozzá, a család azonban, amelynél a színésznő lakott és amely őt kísérte, a legridegebben visszautasította az ifjut, mire az revolvert ragadott s kétszer szerelmésére löött, majd két golyót röpített a saját fejébe. A színésznő szörnyethalt, az ifju ugyan életben maradt, de a golyók iszonyatosan eltörték arcát, lehordták az orrát és leszakították álkapcsát. A bíróság gyilkosságért a minap vont a felelőségre az ifjut, de az esküdtek felmentették.

Aktuális problémák.

*

Sajtóbírótság Aradon.

Régen köztudomásu az ügyvédek között az a tény s az aradi ügyvédi kamara vasárnapi közgyűlésén kifejezésre is jutott, hogy az ügyvédeknek a közgyűlésből az igazságügyminiszterhez kötelezőszerűen felterjesztett jelentései nem egyebek formáságnál, amivé a kormányok indolenciája devalválta.

Nem méltatta — legalább eddig nem — semmi figyelemre.

Ez az oka annak, hogy ezek az ügyvédi jelentések évek óta sablonosan készülnek. Jelentéktelen részletek felsorolásában merültek ki. Bizonyára abból az elvből indulnak ki az ügyvédi kamarák, hogy eszméket felvetni, komoly munkát végezni a miniszterium irattára számára nem érdemes. Felsorolnak néhány évtizedek óta hangoztatott hiányt és konstatálják, immár isten tudja hányadszor, hogy minden bajnak oka a bírák túlterhelése, az anyag rohamos növekedése, a kevés munkaerő, a helytelen beosztás és így tovább.

Az a kezdeményezés, mely az ügyvédi kamaráktól indul ki, eddig meghallgatásra nem talált s azért nem is kezdeményeznek.

Mind ezek dacára a vasárnapi közgyűlésen szerettünk volna hallani egy eszmét. Egy eszmét, amely már évek óta aktuális, amelylyel, ha nem is nyilvánosan, de sokat foglalkozott az aradi ügyvédi kar.

Foglalkozott vele, mert érzi, hogy a sajtóbírótságok mai elosztása egyszerűen értelmetlenség.

Szerettük volna hallani, hogy az aradi kamara megindította volna az országos mozgalmat a sajtóbírótságok decentralizálásá érdekében. Érzik ők is az eszme korszerűségét. Itt az ideje annak, hogy az összes esküdtbíróóságok felruhásandók-sajtóbíróssági hatáskörrel.

Mert épenséggel nincs értelme annak, hogy Achim L. Andrást a sarkadi, komádi és bihari kamarák mentse fel, amikor ezt ép olyan szépen elvégezték volna a derék csabai, csongrádi, meg békési sváb gardák is.

Miért kelljen az aradi újságíróknak a nagyváradi esküdtszék elé állania, mikor ügyét ép olyan jól elintézhetik lithon, az aradi esküdtek is.

A nagyváradi esküdtbírótság sajtóügyének több mint hetren százalékát Arad és Békés megye szolgáltatja.

A nagyváradi esküdtek csöppet sem szakértőbbek a sajtó terén, mint az aradi vagy gyulai esküdtek. Ez a sajtóbíróssági hatáskör ép olyan anomália, mint az, hogy a marosvásárhelyi ítélő táblának ügyvédképesítő joga van, míg a többi táblának nincs.

És az ideát legmelegebben pártolná maga a nagyváradi törvényszék bírói testülete és a nagyváradi ügyvédi kar.

Tudjuk, hogy mindezekkel csakis azért nem foglalkoztak a mi ügyvédeink, mert a miniszter úgy sem szokta elolvasni jelentésüket, de hisszük, hogy a miniszter szokására való tekintet nélkül módot fogunk találni, hogy ezzel a fontos kérdéssel behatóan foglalkozzanak.

Tr.

ARADI KABARET.

*
Áprilisi gondolatok.

I.

Majdnem minden esztendőben, —
(Nincsen semmi furcsa benne) —
Április havát megérjük
Még mielőtt május lenne.
Ma például nincsen május,
Ám a márciusnak vége,
Innen sejtem, hogy elértünk
Áprilisknak elsejére.

Más elseje szörnyen aggaszt,
Mert e napon számos számla
Belésszakad a halandó
Roppantul tisztelt nyakába.
Ha azonban mána jönne
Ot-hat-hét-nyolc-kilenc számla:
Azt felelném: Április van, —
Tréfál tán, erény barátja?

II.

Ah, kisasszony, április van,
S amint ilyenkor szokásos,
Az idő roppant szeszélyes
Es esernyő áll a hához.
Ilyenkor szokás továbbá
Az embert bolonddá tenni.
Más tulajdonsága nincsen
Eme hónapnak semmi, semmi.

Ah kisasszony, április van,
Áprilisknak első napja,
Amikor a bus halandó
A tréfákat csöstül kapja.
Ah kisasszony, eme szent nap
Nem hoz ujságot már nekem:
Nem volt szükség ápriliskra,
S ön bolondá tett már régen!

—zab.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Nincs-e valami elvámolni valója? bohózat. (A bérlet.)
Csütörtök: Josette kisasszony a feleségem, vígjáték. (B bérlet.)
Péntek: Böregér, vígjáték. (C bérlet.)
Szombat: Pillangó kisasszony, opera. (A bérlet.)

* Josette kisasszony. Csütörtökön a nagy sikert aratott, bájosan szellemes francia vígjátékot, a *Josette kisasszony a feleségem* et játszó. Az aradi közönség szívesen fogadta ezt a szellemes, ötletes és frissen pergő francia vígjátékot, amelyet a szereplők játékkal művészi színvonalra emeltek. A főszerepét most is H. Körössi Juci, Zalay Margit és Szendrői Juci játszó.

* A Böregér. Egy régi híres vígjátékot elevenít fel pénteken az aradi színház énekes személyzete. Strausznak, a valcer királynak örökségű alkotását, a *Böregér*-t játszó, amelynek gyönyörű melódiái még mindig hatnak üdőségükkel és dallamosságukkal. A főszerepeket Wlassák Vilma, Kállay Jolán, Zalay Margit, Kun Irén, Hunyady, Leövey, Ladislav, Faludy és Szathmáry játszó.

* A legjobb szórakozás. A tavassz idején a legjobb szórakozásnak az Uránia színház előadásai bizonyulnak. A sétáló közönség szívesen tér be egy órai szórakozásra az Urániába, melynek műsora igazán felülmúlhatatlan ötletesség és érdekesség dolgában. A mostani műsora olyan képek szerepelnek, amelyeket Magyarországon aligha mutattak még be. Egyik érdekesebb, mint a másik, a humoros képek kö-

lönnek bármely bohózatnál, a komoly képek felérnek a legnagyobb látványosságokkal. A közönség nagyszerűen mulat ezen a műsoron, melyre igazán büszke lehet az Uránia színház.

* Bosznay István festőművésznek kollektív tárlata már csak két napig látható. A kiállítás reggel nyolc órától esti nyolcig díjtalanul megtekinthető a *Weise és Klein* cég szalonjában. Babó István járásbíró ma megvette *Bethlen* „Kisbíró” című szobrát.

* Egy jubiláris díszkönyv. Az *Első Magyar Biztosító Társaság* ötven esztendő jubileuma alkalmából fanyes kiállítású érdekességekben gazdag díszkönyvet adott ki. A magyar közgazdasági élet krónikájának egy darabja ez a könyv, amely színes leírásokban írja meg az intézet alapításának történetét, az alapítók személyeit, az intézet első küzdelmeit, működését az alkotmány helyreállításáig és az azon túl való időben, a negyedszázados évfordulót és a legutóbbi idők fejlődését. Végül statisztikai táblázatokat közöl az intézet működéséről. Finom készítésű rézkarcok, az intézetnek a múltban volt és jelenlegi vezetőinek arcképei teszik érdekesebbé a jubiláris munkát, amelyhez *Kozma* Andor szerkesztette s a melyhez *Ormódy* Vilmos, a társaság vezérigazgatója írt előszót.

A vidéki színházakért.

A kultuszminiszter drámapályázata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, március 31.

A kultuszminiszter, ugylátszik, dívalba hozta a vidéki színházat. Az a rendelet, hogy a vidéki színházigazgatók függetlenítsék magukat a fővárostól s eredeti magyar bemutatód előadásokat rendezzenek: mindenfelé nagy érdeklődést kelt, mert a kultuszminiszter hír szerint attól teszi függővé, hogy a vidéki városok színházatát tovább is részeseit szubvencióban, hogy a színházi bizottságok és igazgatók eleget tesznek-e a rendeletének.

Az Országos Színházegyesület Apponyi Albert gróf segítségével a vidék elsőrangú színházigazgatóit rá akarja szoktatni, sőt kényszeríteni, hogy eredeti, önálló működést fejtsenek ki s évről évre ne csupán Budapest jóvoltából éldegéljenek. Néhány igazgató a színházi ügyökhöz két megbízta, hogy néhány fővárosi ismert drámaírótól szerezzen be új, sehol még elő nem adott darabokat. Több mű is terem ma már, mint a mennyit a pesti színházak, főleg a drámalak, előadhatnak s a Nemzeti Színháznál, de a Vígshíznáznál is két három szezonon át nem juthat szóhoz néhány szerző, akinek elfogadták a darabját és előleggel is megterhelték.

Hogy a vidék minél több művet kaphasson, még pedig olyat, melyet kizárólag a vidék számára írnak: az Országos Színházegyesület igazgatója, *Ditrői Mór* s vele a tanács fölterjesztést intézett Apponyi Albert grófhhoz, kétrendbeli pályadíj kiűzését kérve és sürgetve. Az első díj 4000 korona lesz, a másik 2000 korona. A pályázatra beérkező művek közül a bíráló bizottság, melynek tagjai fővárosi és vidéki kapacitások lesznek, kiválasztja az öt legjobb darabot s ez ötből megint a két legjobbat, melynek az első és második díjat odaítélik.

A 4000 koronás nyertes a *vidéki előrendű színházakban* való bemutató után a budapesti Nemzeti Színházban is előadásra kerül. Kiszámították a pályázati feltételek megállapítói, hogy az első nyertes mű a különféle tanté mekből legalább 15 000 koronát hoz a szerzőnek. A második nyertes ennek legalább a felét s a többi három díjéért méltatott mű szerzője is jól fog járni. Ekkora anyagi siker a jobb írókat is busdítani fogja, hogy részt vegyenek a versenyben. Ime, csupán 6000 koronát kell áldoznia gróf Apponyi Albertnek s

milyen üdvös mozgalom keletkezik a drámaírás és színészet terén.

Az első pályázatot követi majd a másik és esetről esetre megállapítják: vajjon társadalmi dráma, vígjáték vagy történeli mű kívánatlik e. A kultuszminiszterium már foglalkozik a fölterjesztéssel s a döntés nemsokára várható.

HIREK.

— Az osztrák kabinetválság. *Bécsből* jelentik: A fenyegető válságot egyelőre elsimították, amennyiben a bíróságok nyelvének kérdését elhalasztották mindaddig, míg a nyelvkérdést a Reichsrath, amely holnap ül össze, nem tárgyalja.

— Az állami tisztviselők Barabásnál. Az állami tisztviselők aradi köre választmányának szombaton hozott határozatából kifolyólag és tekintettel arra, hogy Barabás Béla országgyűlési képviselő tegnap hosszabb tartózkodásra külföldi utra indult, küldöttséget menesztettek Barabáshoz s már most kérték támogatását a lakbérpótlékok kieszközölése iránt indítandó akcióhoz. Barabás a küldöttséget nagy előzékenységgel fogadta s velők a tisztviselők sérelmeiről hosszasan elbeszélgetett. Kérésüket magáévá tette s befolyását teljes készséggel s örömmel rendelkezésükre bocsájtotta. Egyben megjelölte a módot, melylyel legbiztosabban érhetik el a biztos sikert a lakbérpótlékok elnyerése ügyében. A küldöttségben résztvettek: Kosinsky Viktor, Jánosy Győző, Szilágyi Elek, Pogonyi Nándor és ifj. Schweigert Péter.

— Vilmos császár és Ferenc Ferdinánd. *Milanóból* jelentik: Az olasz lapok megerősítették azt a hírt, hogy Bülow német kancellár nemsokára találkozni fog Velencében *Tittoni* olasz külügyminiszterrel. A német császárnak Bécsbe tervezett utazása halasztást szenved, e helyett azonban Vilmos császár találkozni fog Póliában *Ferenc Ferdinánd* trónörökösrel.

— A legújabb aradi városrész. A *Zimándi* dűlőben fekvő Mosóczy parcellákon még ez év folyamán hatvan teljesen új ház fog épülni. A közgyűlési határozat által városi belterületté vált telepre különösen a mikalakat költöznek be, akik a régi otthonaikban házaikat eladják s Aradon építkeznek, mert a becsatolás által megszűnt a tanyai jellege s az ottani lakosok élvezik az aradi polgárjogokat. A városrendelési bizottság holnap tartandó ülésén ki fogja jelölni az új városrész számára építendő iskola telkét és kihatolja egy piacér számára szükséges területet.

— Szerb püspöki konferencia. *Karlódról* táviratozzák: A szerb püspöki konferencián *Grucics* Mihály károlyvárosi püspök azt indítványozta, hogy hívassék egybe az egyházi kongresszus és kérte a konferencia bejegyzését ahhoz, hogy mivel Brankovics patriárka nem nevezett ki maga helyett helyettesét, ő maga, Grucics, mint a metropoliai tanács legidősebb püspöke és alelnöke azzal hívassa össze ezen tanácsot, hogy abban csupán a kongresszus összehívása határoztassék el. A püspöki konferencia ezt az indítványt nem fogadta el, hanem kimondotta, hogy vagy nem kell összehívni a metropoliai tanácsot, vagy pedig, ha ez egybehívatik, akkor intézze el az összes folyó ügyeket. Kihatározták továbbá a püspöki konferencia, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnöknel táviratilag fogja sürgetni a korábbi konferenciák határozatainak ellátását, hogy akár adminisztrátor kinevezése útján is megtesse a kongresszus egybehívását. Minthogy a legközelebbi napokban *Bogdanovics*

Lucián budai püspök fog patriarkátusi adminisztrátorra kineveztetni, főegyházmegyje régi konzisztóriumának tekintetében a püspökök azon meggyőződésüket nyilvánították, hogy az törvénytelen, mert Jankovics Anatol archimandrita törvénytelenül nevezetett ki annak alelnökévé és így a konzisztórium összes eddigi munkálkodása törvénytelen és semmis. A kolostori nyomdáról kitűnt, hogy a szent szinódus róla soha semminemű határozatot nem hozott, a zárdai szeminárium patronátusát ki nem nevezte és ennek a nyomdát nem ajándékozta, mert erre joga sem volt. A püspökök azon elvet vallván, hogy: *ecclesiorum negotium suum principales*, elismerik, hogy a kongresszusi választmánynak a zárdai nyomda, valamint a zárdák feletti jogát a szerzetesek megtámadni készülnek abban az esetben, ha a kolostori nyomda birtok háborítási pörében a felelvitelnél a pert megnyerni és kérni fogják, hogy tilassék meg a kongresszusi választmányt a zárdák feletti felügyelet gyakorlása, mert azok az ő tulajdonukat képezik és bíról uton fogják keresni annak kimondását, hogy a választmány ne háborgathassa békés birtoklásukat. A konferencián a versei és temesvári püspökök nem vettek részt. Zmejanovics Gábor versei püspök a kongresszusi választmány ülését április 8-ára Karlócára hívta össze.

— **Összeesküvés a portugál király ellen.** *Lisszabonból* jelentik: Amidő a király néhány nappal ezelőtt a kastély parkjában szokott reggeli sétáját végezte, észaravonta, hogy az egyik őrtálló katona feltűnő izgagottan viselkedik. *Manuel* király az őrparancsnokkal közölte gyanuját, mire vizsgálat indult meg, amely kiderítette, hogy az őrt álló nem is katona, hanem tagja egy jól szervezett anarchista szövetségnek, amelynek része volt már *Károly* király és a trónörökös meggyilkolásában. *Saigoru* nyomozás indult meg a banda összes tagjainak kézrekerítésére.

— **A hat új iskola árlejtése.** *Lőcs* Rész gazdasági tanácsos a köve kezdő meghívást teszi közbe: Az utonnan építendő hat elemi iskola építésére vonatkozó tárgyalás f. évi április hó 8-án délelőtt fél tíz órakor a város háza földszinti termében fog megtartani, mely alkalommal megtartandó gazdasági szakkiállításra a gazdasági szak tagjait, továbbá a főmérnök és főszámvető urakat meghívom.

— **Az aradi kristályjégyár.** Az aradi és eszanádi egyesült vas- és acélgyárak, valamint ismeretes kristályjégyártást tart fenn, melyből évek óta eszményi mennyiségű kristályozott jéggel látja el Aradváros közönségének egy részét. A gyártott jég tisztaságát vizsételki vizsétel készült a legtisztább kezeléssel, mely az egész jégszekrényekben használható, hanem italokba leve is minden aggodalom nélkül élvezhető és így igen nagy előnyt nyújt a természetes jéggel szemben, amely a Maros felől vízéből és puszta vízvezetékkel kerül ki, nehézfűzés és pusztító járva okozója. A kristályjég használatánál a jégszekrény mindig szagtalan. A vasut a kristályjéget a legalacsonyabbán megállapított áron bocsátotta a nagyközönség rendelkezésére, mely ár azonban — az előírt költségek folytán — természetesen valamivel nagyobb a természetes jég áránál és a kicsiny árkülsőség folytán évek óta oly kevés megrendelő jelentkezik, hogy a gyár termelési képessége csak kis mértékben lett kihasználva, és az üzemre évek óta következetesen ráfizet. Ily körülmények között a vasut igazgatója az üzem teljes beszüntetését és a gyári berendezés eladását vette tervbe. Mielőtt azonban tekintetben a végleges intézkedéseket megtenné, — mérlegelve azon nagy horderejű gazdasági jelentőséget, mely Aradváros közönsége érdekében a gyár fennmaradása hozhat, — még egy kísérletet tesz a közönség érdeklődését ezen gazdasági intézmény iránt felhívja, remélve, hogy az érdeklődés rendjén oly számú állandó előfizető közönség jelentke-

zik, mely a gyár fenntartását lehetővé fogja tenni. Ez okból már most, a tavasz kezdetén, előfizetési hívja fel a közönséget, annak eredményétől teszi függővé a gyár fenntartását vagy beszüntetését. Egy egész tábla kristályjég (mintegy 14 kgr.) előfizetési ára egy óra 10 korona, egy fél tábla 6 korona. A jéget házhoz szállítják.

— **Vörös László új állása.** *Vörös László* volt kereskedelemügyi miniszter, legalább az ellenőrizhetetlen hírek szerint, ismét új állást kapott. Egy bécsi borsalap híre szerint a Vacuum Oil Company, mely Rockefeller petroleumtrösztjének magyar vállalata, *Vörös László* volt kereskedelemügyi minisztert akarja elnöke vezérigazgatóul megnyerni. Ugyanez az a forrás közli, hogy a Vacuum Oil Company 15 millió koronáról 25 millió koronára emeli fel az alapitóját. A Vacuum Oil Company, amely a magyar petroleumiparnak veszedelemes versenytársa, most még nagyobb anyagi eszközökkel fog dolgozni, mint eddig.

— **A Kossuth-nóta áldozata.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: Az ehungy *László Imre* főhadnagy testvérbátyja, *László Béla* borosjenői birtokos nyílt levelet intézett *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszterhez, amelyben elmondja, hogy másfél évvel ezelőtt öccse rehabilitása érdekében *Lengyel Zoltán* kérvényt adott át *Justh Gyulának*, a képviselőház elnökének. A kérvényi bizottság a miniszter akarata ellenére egy szótöbbséggel arra javasolta *Jekelfalussy*-t, hogy a katonai büntetőbírózat ítéletét az összes iratokkal együtt terjesszék a bizottság elé. Ez nem történt meg, pedig az iratokból kiderült volna, hogy öccse nem volt kicsapongó, sem adósságosnáló, hanem szolid életet élt. Megvádolja a minisztert, hogy ő volt az, aki közérzetével *László Imre* sírját ásta meg. Ha már a katonai törvények szerint hallos bűn, hogy egy úszó a Kossuth-nótát énekelte, a miniszternek módjában állott volna *László Imre* helyzetén segíteni az által, hogy a honvédtisztokhoz helyezi át *Jekelfalussy* ezt nem tette, sőt még az interpelláció elől is eltávozott. *László Béla* végül arra kéri a minisztert, hogy az öccse ügyeire vonatkozó összes iratokat tegye le a Ház asztalára és *Nagy György* szerdai interpellációjára adjon kimerítő választ.

— **A szabó sztrájk.** Ma délután volt a rendőrség, mint előző napokban is, az első egyeztetési tárgyalás munkaadók és segéd munkások között. A tárgyalást *Kovács Antal* rendőrhadnagy vezette, jelen volt *Kádás Lajos* dr. ipartestületi titkár. A munkaadók kijelentették, hogy a munkások által benyújtott árszabályokat és egyéb követeléseket meg a tárgyalás alapján sem fogadják el, s addig egyáltalában nem tárgyalnak, míg a heti munkások és darabszámok a munkát be nem fejezik. Ezt a kijelentést jegyzőkönyvbe vetették. A segédek a jegyzőkönyv aláírását megtagadták ezzel az indoklással, hogy a munkások nyilatkozata rájuk nézve sérő.

— **Berlini kereskedők Bécsben.** *Bécsből* jelentik: A berlini kereskedők és iparosok egyesületének tagjai fogadása alkalmával megjelentek a német nagykövet, az alpolgármester, *Weisskriehner*, a képviselőház elnöke, valamint a kereskedelmi és ipari üzemek és egyesületek képviselői *Fidler* kereskedelmi miniszter a berlini vendégekre beszedt intézett, amelyben kifejezte különös örömét a felett, hogy a berlini kereskedők kiálló képviselőit ilyen nagy számban üdvözölhette és köszönetet fejezte ki azért, hogy a vendégek utazásuk első állomásul Bécsset választották. A miniszter beszédét azzal a kívánsággal fejezte be, hogy a berliniek látogatásukról a legkellősebb benyomásokat vigyék magukkal.

— **Az aradi Westinghouse-gyár.** *Koncz József*, mérnök a *Westinghouse* részvénytársaság magyarországi képviselője, ma értesítette *Varjassy Lajos* polgármestert arról, hogy a részvénytársaság megalakítási előmunkálatai céljából Párisba utazott s hogy onnan a tárgyalások befejezése után azonnal Aradra érkezik. A polgármester ma a párisi igazgatóság kérelmére elküldötte annak a tizenhárom holdnak a tervrajzát, a melyet a város a gyárépület telkéről felszámolt, Párisba.

— **Kinos incidens.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: *Mezőssy Béla* földmívelésügyi államtitkárral kinos incidens történt Kisvárdán, ahol az állatképzés beállításánál és a díjak kiosztásánál megjelent. A zárónappály teljes részvétele mellett folyt le, utána pedig banket volt, amelyen *Mezőssy* felmólt és magasztalta a kiállítás sikere érdekében kifejtett munkásságot. Beszéde közben valaki közbeszólt: „Azért sikerült a kiállítás, mert a gazdakör vezetője panamázott. Kinos csodálatos támadt, mire a közbeszóló újból megszólalt: „A díjak kiadása körül is visszaélések történtek.“ Az államtitkár nem felelhette be beszédét, kedvetlenül leült és csakhamar otthagyva a társaságot, gyalog az állomáshoz ment és egyedül utazott vissza a fővárosba. A szabolcsmegyei főispán, aki szintén jelen volt a banketen, az incidens után nyomban eltávozott, autómobiljára ült és elutazott.

— **Halálozás.** *Berzei Jónás* Adolfné, szül. *Friedman Amália*, *berzei Jónás* Adolf gyulafehérvári nagybirtokos és szeszgyáros neje hatvanhárom éves korában Gyulafehérváron elhunyt. A megboldogult nagy tisztelőnek örvendett jótékonyaságaiért. Halálát kísérte rokonosság gyászolja. *Goldschmidt Sándor* aradi bankár az elhunytban anyósát veszítette.

— **Az eltűnt betét.** *Fővárosi* tudósítónk táviratozza: A *Fechtig* báró 600,000 korona értékű papírjainak eltűnése ügyében tett feljelentés alapján megindított nyomozás megkezdett. Csak annyit sikerült kideríteni, hogy *Novák* nem *Fechtig*, hanem saját nevére helyezte el a Belvárosi Takarékpénztár safe depositjában, ott sem az egészet, csak 240,000 korona értékűt, de ezeket is még életében kivette. A többi budapesti és vidéki pénzügyintézeteknél elsősorban vizsgálta valaki. A kihallgatásoknak semmiféle eredménye nem volt, az értékpapírokról *Novák* hozzátartozói és alkalmazottai nem tudnak, vagy nem akarnak tudni. Ma délelőtt kihallgatás nem történt, csak a detektívek nyomoztak tovább, eddig — eredmény nélkül. Mindazonáltal a rendőrségen az a hír terjedt el ma, hogy a *Novák* ügyben már legközelebb letartóztatás várható.

— **Öt halálos ítélet.** *Berlinből* jelentik: A bonni esküdtszék öt horvát munkást rablógyilkosság miatt halálra ítélt. Ezek közül az egyik a börtönben felakasztotta magát. Az életben levő négy elítelt ma kellett volna kivégezni. A kivégzés azonban nem történt meg, hanem az utolsó pillanatban elhalasztották, mert a horvát pap nem jelent meg. A kivégzés valószínűleg esztendőre fog megőrizni.

— **Áthelyezések a bírói karban.** A király megengedte, hogy *Madgyesy Géza* borosjenői kir. járásbíró a zilahi törvényszékhez, *Lauka József* aradi kir. törvényszéki bíró a nagy-somkői járásbírósnak helyeztessék át.

— **Öngyilkosság családi viszály miatt.** *Riesmán* Tódor galsai földműves évek óta boldogtalan családi életet élt feleségével. E miatt több ízben öngyilkosságot kísélt meg. A múlt év szeptemberében revolverrel magára lőtt, de csak jelenték elölül sérült meg, egy hónappal ezelőtt pedig a padlásán felakasztotta magát, de a házbeliek még idejekorán észrevették és levágták. A szerencsétlen ember azonban nem

tudott az élettel kibékülni és tegnap újból felakasztotta magát és mire észrevették, meghalt.

— Nagy tűz. *Sátoraljajhelyről* jelentik: Ma délelőtt egy pékműhelyben tűz támadt. A nagy szélben rövid idő alatt a város négy utcája állott lángban. Eddig husz ház az összes melléképületekkel együtt leégett.

— Jegyzőválasztás. *Forraynagyíratoson* ma töltötték be a megüresedett jegyzői állást. Megválasztották Nagy Pál volt magyar-pécskai segédjegyzőt, aki egy hónap óta helyettesként töltötte be az állást. Ugyaneznap választották meg aljegyzőnek *Korozmai Andor* mezőhegyesi uradalmi írnokot. A választáson *Schenk Ferenc* pécskai főszolgabíró elnökölt.

— Elzárt hajózási út. *Glogovdcról* jelentik: A tűzfával megrakott hajók itt fennakadtak és nem tudnak Arad felé tovább haladni. A Maros szabályozása céljából ugyanis a folyóba gátat építettek, amely most az alacsony vízállás következtében a hajók közlekedését egészen elzárja, úgy, hogy a hajók kénytelenek egy helyben vesztogelni. A folyammérnökség a fogyasztó közönség érdekében cselekednék, ha a hajózási utat ismét szabadabbá tenné, mert félt, hogy ellenkező esetben Aradra nem lehet elegendő tüzfát szállítani, ami az amúgy is magas faárakat még inkább emelné.

— Az aranyváros. *Szan-Franciskóból* jelentik: A Sierra Nevadában, Reno városától hatvanöt kilométernyire három aranykutató gazdag aranyérre bukkant. Ez három héttel ezelőtt történt és alig egy-két nappal később már hétszáz vasúti munkás volt ott, akiket annyira elfogott az aranyláz, hogy munkájukat abbahagyták és elindultak aranyat keresni. Csakhamar minden oldalról ezer meg ezer ember özönlött oda és ma már hatalmas város áll ott, a melynek százezer lakosa van. A város neve Rawhide. A telkek ára mesés módon emelkedett. A város környékének értéke eddig negyvenezer dollár volt, ma pedig már tizenöt millióra emelkedett.

— Elsüllyedt dunai hajó. Zimonyból jelentik: A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajós-Társaság Margit nevű személyszállító hajója elsüllyedt. A hajó összeütközés következtében történt. A Margit hajó nyolcvan utassal fölfelé haladt. Utközbenesti hét órakor Szendrő fölött összeütközött a Macsva nevű szerb vontató gőzessel. A szerb hajó derékon érte a magyar személyszállító hajót s óriás léket ütött rajta. A Margit nyomban süllyedni kezdett. Az utasok közt nagy ijedelem támadt, de baja szerencsére nem esett senkinek. Molnár Imre kapitány nyomban intézkedett, hogy az utasokat mentőcsónakokon partra szállítsák s egyuttal több izben vészjelet is adatott. Erre odasietett a Tisza Kálmán nevű hajó, valamint a Car Nikola nevű szerb hajó, hogy segítsenek a mentésben. Az utasokat, akik közt több magyar és szerb előkelőség is volt, sikerült a csónakokon kivinni a partra. Megmenekült a hajós személyzet is. A Margit hajó hamarosan elsüllyedt. A kár igen nagy. Az összeütközést, mint mondják, a szerb hajó okozta, amelyen nem égtek az előírt lámpák.

— Női tombola-est a Központi-szállóban. Tisztelettel tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy szerdán, április 1-én a Központi szálló éttermében nagy női tombola-estély lesz, szabad bemenettel. Egy tombola-jegy ára 60 fillér. A kijátszásra kerülő rendkívül szép és értékes tárgyak Lengyel Lőrinc kereskedő kirakatában láthatók. *Rónay János*, a Központi-szálló tulajdonosa.

— Benczy Gyula országghírű zenekara Aradon. Április hó 1-én és a következő 6 napon át Benczy Gyula és öccse Elemér a Szabolcs és Nyírség 16 tagból álló zenekarával esténként a „Fehér Kerécs” szálloda télikertjében

hangversenyez, melyre a n. é. közönség szíves pártfogását tisztelettel kéri Braun Gusztáv szállodás.

— Szálloda és kávéház átvétel cím alatt lapunkban megjelent hirdetésre vonatkozóan *Haas Albert*, a Vas kávéház új tulajdonosa kijelenti, hogy Klein Ignácot portásnak és nem mint tévesen jelezve volt — üzletvezetőnek alkalmazta.

— Alkalmi vétel. 400 darab kertli szék és 100 darab asztal — nyári vendéglő helyiség esetleg kerthelyiségekbe alkalmas, — olcsó áron eladó. A bútorkészítő iparosok szövetkezeténél Atzél Péter utca 8. 1465

— Rumcompositio 1 literhez 20 kr. *Likör aroma* 1 literhez 80 kr. Vojtek és Weisznál. 191

MULATSÁGOK.

(*) Az Asztalos Sándor Társaság e hó 1-én, szerdán este 8 órakor a *Kánya* fele színházi sörccsarnokban választmányi ülést tart, melyre a társaság összes tisztviselőit és választmányi tagjait meghívja — az elnökség.

TORVÉNYKEZÉS.

Elítélt betörő.

Arad, március 31.

Rigler Lajos tizenhat éves lakatosinas Zerrinden volt alkalmazásban *Simandán* Károly lakatosmesternél. A do'ogkerülő suhanc azonban a tél elején megszökött gazdájától és a mészaki hegyekben kóborolt. Itt betört a szőlőbirtokosok lakatlan kolnáiba, amelyekbe hosszabb-rövidebb időre beküldte magát, sült-főzött, tésztát gyurt magának. Hozzávalót talált bőven a kamrákban és mikor már mindent elfogyasztott, tovább állt és keresett magának új otthont. Hat helyre tört be, még pedig *Kralitz* Béla, *Scherer* János, *Simay* István, *Bohus* László báró, *Török* Lajosné és *Dobrossádv* László nyugalmazott kuriai bíró kolnáiba.

Ezzel azonban nem érte be. Hogy látogatásának nyoma legyen, névjegy helyett mindenütt egy kis cédulát hagyott hátra, amelyekre a következőket írta: „*Simandán* megfojtotta az inasát”. És aláírt egy idegen nevet.

Az egyik kolnáiban nemrégiben ölge akadt a vincellérnek, aki látva a nagy felfordulást, keresgélni kezdett és ráakadt egy ilyen cédulára. Azonnal elvitte a csendőrséghez, amely megindította a nyomozást. Ennek során kihallgatták *Simandán* Károlyt, *Rigler* volt gazdáját, aki elmondotta, hogy az inas a tél elején megszökött tőle. Különbben is lopásért már két ízben büntetve volt. A csendőrség erre elfogta *Rigler*t és bekísérte az aradi ügyésséghez, amely hat rendbeli betörésért indította meg ellene az eljárást.

Az aradi büntetőtörvényszék vádtanácsa ma tartott ebben az ügyben tárgyalást, melynek folyama alatt kihallgatták a károsult birtokosokat, köztük *Simay* Istvánt is, aki jószágonosan dorgálta meg a fiút:

— Máskor fiam, ha akarsz tőlem valamit, jöjj el mint vendég és ne mint tolvaj. Tudod, ha legalább megetted volna a befőtteket, nem szólnék semmit. De kinyitottál vagy husz üveget, amelyek most elromlottak. Ha legalább megetted volna őket.

A fiatal betörő bevallotta a bűnét és miután már két ízben büntetve volt, a törvényszék tíz havi börtönnre ítélte.

Husvét első napján

este fél 9 órakor lesz megtartva a Nyomdász Szakegyletnek a „Gutenberg” dalárda közreműködésével a városi liget összes termeiben rendezendő táncmulatsága.

VÁROS ÉS MEGYE

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

Aradváros törvényhatósági bizottsága április hó 8-án d. u. 4 órakor rendes havi közgyűlést tart. A tárgyalás alá kerülő ügydarábok sorrendje ez:

1. A polgármester március havi jelentése.
2. U. az előterjesztése az esküdtek összeírásához két bizottsági és hat bizalmi férfi választása iránt.
3. U. az előterjesztése az iparos tanonciskola bizottság újra alakítása tárgyában.
4. U. az előterjesztése a felelő kereskedelmi iskola felügyelő bizottságának újra alakítása tárgyában.
5. U. az előterjesztése az adó-felhasználási bizottságba egy rendező, egy póttag választása; az adókievítő bizottságba pedig két bizalmi férfi kiküldése iránt.
6. Varjassy Lajos dr. volt rendőrfogalmazó bejelentése állásáról való lemondása tárgyában.
7. A m. kir. belügyminiszternek leirata az aradi Westinghouse gyár részvényjegyzésére vonatkozó határozatnak jóváhagyása iránt.
8. U. az leirata a kultur palota helyének kijelölése tárgyában hozott határozatnak jóváhagyása iránt.
9. Jankovics Lajos és társainak felebbezése a tanácsnak azon intézkedése ellen, melylyel *Nikolits* Sándornak megengedte, hogy téglaverő helyét *Pollák* Sándorra átruházhassa.
10. A tanácsnak előterjesztése a Gellindülöbéli földbirtokosoknak érdekeit szolgáló dülötnak megnyitása miatt szükséges névszerinti szavazásnak megejtése.
11. Tóth Mihályné és társainak kérelme föld haszonbérletnek meghosszabbítása iránt.
12. A tanácsnak előterjesztése a *Maisztrovits* János által kért nyári akolnak engedélyezése tárgyában.
13. U. az előterjesztése a néhai *Leitner* János örökösait terhelő csatorna magánkölcson hátralékának leírása iránt.
14. Dogyán János és *Vazul* kéri földhaszonbérletüknek *Baranyai* Mihályra való átruházását engedélyezni.
15. A tiszti ügyésség betérjeszti az Aradcsanádi vasutakkal a *Gizella*- és Erdélyi utnak telekcsereére vonatkozólag megkötött szerződést jóváhagyás végett.
16. U. az betérjeszti a *Hoffmann* Viktorral kenyér szállítás, *Andrényi* és fia céggel vasanyagok szállítása, *Joszt* Adámmal sertés hus és zsir szállítás, *Frank* Leóval ruhaszállítás, *Egartner* J. és fiával kefekötő árak szállítása, *Göncz* és *Katona* céggel bádagos munkák készítése, *Cakor* Lászlóval fenyőfaanyagok szállítása, *Jakabffy* J. és társa ruhaneműek szállítása iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett.
17. U. az betérjeszti a *Rossi* és *Pellegrini* vállalkozókkal az óvártéri védgát építése iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett.
18. A szabályozási bizottságnak javaslata a város színterzési és lejtmerézési munkálatai fix pontjának megvédeése tárgyában.
19. Az építkezési bizottságnak javaslata a felsőtelepi iskola terveinek mikénti elkészítése iránt.
20. A tiszti ügyésség betérjeszti *Eles* Arminnal fertőtlenítő és világító anyagok szállítása iránt megkötött szerződést jóváhagyás végett.
21. A város szabályozási bizottságnak javaslata a *Mo-sóty*-féle földeknek parcellázása tárgyában.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, március 31.

Tudvalevő dolog, hogy április hónap az év legrendetlenebb hava és különösen ilyenkor szokott az időjárás a legszesélyesebb lenni.

Igy vagyunk ezzel most is. Még csak beköszöntése küszöbén állunk és már tapasztaljuk, hogy az idén is hű marad nevéhez.

Épen a nem teljesen tavaszias időjárás (noha alapjában véve elég kellemes az idő) hatott az árakra szilárdítól, valamint az áprilisi határidőzúzatok lebonyolítása hatása alatt lett ismét szilárd az irányzat.

A mai piacon 1000 mm. gabona került eladásra.

A mai piacon elkelt:
600 mm. buza 10 50—10 60
500 mm. tengeri 5 70—'
Névleges jegyzés:
Rozs 9 40—50
Zab 7—7 10
Árpa 6 40—50
A gabonárák 50 kilogrammonként koroná-
ban értendők.

Budapesti ár- és értéktörzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —
Budapest, március 31.

Kevés forgalom. 15 fillérral olcsóbb árak. Amerika
háromnyolccaddal olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra	11.27—11.28	11.32—12.33
Buza októberre	9.69—9.70	9.78—9.79
Zab áprilisra	7.20—7.21	7.36—7.37
Rozs áprilisra	10.37—10.38	10.54—10.55
Tengeri májusra	6.63—6.64	6.45—6.46

Zárlat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	649 50
Magyar hitelrészvény	775 50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Március 31. —

Magyar elsőrendű: Orag nehéz páronként 400 kilo-
grammon felüli súlyban — fillérig; közép páronként 3
0—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig;
Metal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban
126—128 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilo-
grammig terjedő súlyban 128—130 fillérig; könnyű páron-
ként 250 kilogrammig terjedő súlyban 130—132 fillérig
Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli
súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilo-
grammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páron-
ként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.
Sertéslelészám: Március hó 27. napján volt készlet
27,931 darab, március 28. napján felhajtott 1036 da-
rab, március 28. napján elszállított 540 darab, már-
cius 30. napjára maradt készletben 29,321 darab.
▲ hizott sertés üzet irányzata: Változatlan.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. I. Sajtény Csapán egyszerű, okmánybélyeg
nélküli — levélben be kell jelentenie az illetékes
penzügyigazgatásnál, hogy a marhasó éarásítással
éohajt foglalkozni. A pénzügyigazgatóság az enge-
délyt feltétlenül megadja. Kivételt csak a büntetett
előéletűekkel szoktak tenni.

IDEGENEK ARADOK.

— Március 31. —

Fehérkereszt-szálloda. Kovács Félix utazó
Bécs. — Königs Frigyes utazó Krefeld. — Hahn
Sándor utazó Bécs. — Sabhart Károly utazó Bécs.
— Weisz Amália kereskedő Bécs. — Deutsch Ar-
nold utazó Eszék. — Kelemen Armin utazó Buda-
pest. — Csillag Ferenc utazó Budapest. — Mann
Jakab utazó Bécs. — Weisz Márkus utazó Budapest.
— Friedman Mór vállalkozó Gyulaféhevár. — Buch-
wald Samu utazó Szabadka — Konez Ernő építész
Kolozsvár. — Hegedűs Emil utazó Temesvár. —
Damian Constantin szemínáriumi gondnok Nagyszze-
ben. — Popper Nándor utazó Szeged. — Pangrazis
András vállalkozó Budapest. — Bonató János vállal-
kozó Budapest. — Suru Sándor állatorvos Brassó.
— Fürst Dávid utazó Budapest. — Kaufmann Gyula
vállalkozó Tövis. — Kneffel Sándor utazó Bécs. —
Macskási Mária nevelőnő Debrecen.
Központi-szálloda. Molnár Mór nyomdatulajdo-
nos Szekszárd. — Szilasy Nándor utazó Budapest.
— Serbán János jószágigazgató Budapest. — Kner
Izidor nyomdatulajdonos Gyoma. — Varnay Géza
könyvnyomdász Szeged. — Stern József utazó Bu-
dapest. — Bosznay István festőművész Debrecen.
— Teffert Károly gyógyszerész Elek. — Wachs
József utazó Budapest. — Klein Antal utazó Buda-
pest. — Hiru Samu utazó Budapest. — Szokoly
Elemér püspökségi számvevő Nagyvárad. — Laszki
Armin nyomdatulajdonos Nagyvárad. — Gombos Pe-

renc nyomdatulajdonos Kolozsvár. — Klein Samu
nyomdatulajdonos Miskolc. — Metal Gyula utazó
Butyín. — Karácsonyi János utazó Budapest. —
Drottlé Páter nyomdatulajdonos Nagyszében. —
Melzer Henrik nyomdatulajdonos Nagyszében. —
Nagy Károly miniszteri ferdőtanácsos Budapest.
— Kovács Zoltán hivatalnok Debrecen. — Erener
Jakab kereskedő Gyorok. — Weisz József könyvve-
zető Csersző. — Csira István Budapest. — Deák
Lajos közsegi jegyző Majlátfalva. — Weisz József
utazó Budapest.

Vass-szálloda. Telta Izidor aranyműves Buda-
pest — Kripka Jenő utazó Budapest.

Nemzeti Színház.

Szerda, 1908. évi április hó 1-én:

A) bérlet. A) bérlet.

Nincs-e valami elvámolni valója?

Bohózat 3 felvonásban. Írták: Hennequin és Weber.

SZEMÉLYEK:

De Trivelin	Hortí Sándor	Frontignac	Leővey Leo
Doupont	Varnay Jenő.	Couzan	Szathmári Á.
Doupontné	Benkőné.	Des Barbétes	Uj Kálmán.
Paulette	H. Körös-y J	Kis aranyérem	Faludy K.
Lise	H. Harmath J.	Lézé	H. Novák I.
La Baule	Delly Lajos.	Rendőrbiztos	Szabó László.

Kezdés este 7 óra föl érákor.

Legújabb műsor. Szenzációs előadás.

Katonai, sport, komoly és mulattató képek.

Uránia színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. április hó 1-én, szerdán:

1. Mézes hetek után. Kacagató. — 2. Sioux indiánok kar-
mai között. Dráma. — 3. Hamis színek alatt. Humoros.
— 4. Francia katonaság átkelése a Saumur folyón Lát-
ványosság. — 5. Házber-uzsora. Humoros életkép. — 6.
Egy napig tartó szerelem. Dráma. — 7. Egy nap az Al-
pések között. Sportkép. — 8. 2000 mérföld egy dollár nél-
kül. Mulattató.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda
Az előadások 5 órakor kezdődnek.

NYILTER.

Bervei Jónás Adolf a maga és gyer-
mekei: bervei Jónás Géza, bervei Jónás
Gyula, Mayer Odónné bervei Jónás Katica,
Goldschmidt Sándorné bervei Jónás Szidi,
Fenyő Ármínné bervei Jónás Juli, bervei
Jónás Dezső; — bervei Jónás Gézáné
Salamon Ella, bervei Jónás Gyuláné Ob-
láth Evelin, Mayer Odón dr., Goldschmidt
Sándor, Fenyő Armin dr., Sommer Emil,
— továbbá unokái: Mayer Jenő, Mayer
Akos, Fenyő Böske, bervei Jónás Ernő és
bervei Jónás Odón, valamint számos ro-
konság nevében fájdalomtól megtörve je-
lent, hogy felaj hatlen neje, a páratlanul
jó anya

bervei Jónás Adolfné
szül. Friedmann Amália

életének 68 ik, zavartalan boldog házassá-
gának 44 ik évében, békétliréssel viselt
hosszas és fájdalmas betegség u'án el-
hunyt.

Hült tetemét 1908. március hó 31-ik
napján délután 8 órakor fogjuk a gyász
háziól a családi sírba ki-érni.

Csendes részvétet kérünk. 1471

Gyulaféhevárt, 1908. március 29 én.

Pénzenek

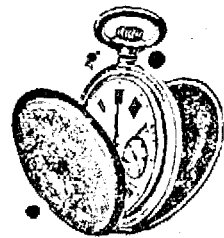
ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja, mikor
egyenértékű hazai terméket sokkal ol-
csóbban kaphat.

601

Alkalmi vétel!

Gyönyörű

zseb óra

láncsal

csak 1 frt 70 kr.

80 000 drb. 1463

eladva, emiatt küldök egy gyönyörű, 36
óráig járó (nem 12 órás) Gloria ezüst An-
ker Romontoir órát valódi svájci szerke-
zettel, csinosan gravírozott kü sóvel, má-
sodpercmutatóval és szép aranyozott vagy
ezüstözött láncsal, pontosan jár csak 1 frt
70 kr.

Továbbá ajánlok egy valódi aranyozott
36 óráig járó Anker-Romontoir elsőrendű
schweici órát aranyozott láncsal 2 frt 50
krért minden óránál 3 évi írásbeli keze-
séget vállalok. Küldést utánvév mellett eszközi:

S. KOHANE schweici órágyár — kivitelű háza
Krakau No. 42.
Számos köszönőlevél és utánrendelés.
Meg nem felelő árúért a pénz visszadom.

Eladó

egy ebédlő-, egy kisebb
asztal és egy varró-
gép, valamennyi jó
karban.

Bővebbet 1469

Szent István-utca 1a.

Olcsó árak, nagy megtakarítás!

Angol öltöny és felöltő szövet újdonságok megérkeztek a kizárólagos posztó gyári raktárba

Leichner és Fleischer Arad, Szabadság-tér 17.

Angol női costum kelmék nagy választékban

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tavaszi Blouse Album

igen változatos eredeti francia blouse mintákkal. Ára 1 kor. 50 fill. Aradon kizárólag **Ingusz L. és Fia** könyvkereskedésében kapható. 201

Aradon,

a József főherceg-uton, a törvényszéki palotával szemben nagyobb telek eladó. Tudakozódni lehet Dr. Momák Döme ügyvéd irodájában. 1368

Jutányosan eladó

teljes felszereléssel és jó karban lévő 8 lóerejű Ruston gyártmányú cséplő garnitúra. Singer Israel Arad, Kossuth-utca 1. sz. Megtekinthető Singer-féle tornyai birtokon. 1492

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket. Minden ujdonság raktáron. Antiquar könyvek. Könyvtárak berendezése. Nyomatványok elkészítése. Rongált dobozu levélpapírok kiárusítása. Égető apparátusok. Kölcsonkönyvtár. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése, Aradon. 212

Szőlőkaró eladó!

25—30 ezer drb 7 sukkos és 8—10 ezer drb. 5 $\frac{1}{2}$ sukkos tölgyfából készült jó erős szőlőkaró eladó Gálffy Gábornál, Guraszádon. 1375

Egy ügyes fűszer és rövidáru segéd kerestetik.
Beamer Ödön. 1464

Pankotán a Fő-uton,

a legjobb forgalmu helyen egy üzleti helyiséggel bíró beltelkes ház szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítást lehet szerezni Dr. Zoltán Emilnél Pankotán és Perl Zsigmondnál Versecen. 1467

Hirdetmény.

Nagyméltóságú Gróf Wenckheim Frigyes ur 6 Excellenciája az arad—szentmártoni róm. kath. templom kibővítési munkálatainak 72948 korona 75 filléryi összeg keretén belül való végrehajtását határozta el. A fentemlített munka kivitelének biztosítása céljából 1908. évi április hó 9-ik napjának d. e. 9 órájára Rázel József okl. építész lakásán (Arad, Deák Ferenc-utca 2. sz. I. em.) tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Az építőmesteri képzettséggel bíró versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 órájáig a fent nevezett helyen annyival is inkább igyekezzenek benyújtani, mert a későbbben érkezettek figyelembe vétetni nem fognak.

A versenytárgyalás megkezdése előtt az ajánlati összeg 10 %-ának megfelelő bánatpénz leteendő.

A szóbanforgó műszaki művelet Borossebesen az uradalmi felügyelőségénél a hivatalos órák alatt és Aradon Rázel József építésznel d. u. 2 órától kezdve naponként megtekinthető.

Borossebes, 1908. március hó 30-án.

1461

Gróf Wenckheim Frigyes borossebesi uradalmának felügyelősége.

Feltűnő ujdonság!

DÉLICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szívhat. 311

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÖVELY.

Könyvelőnő,

ki a gépirást is bírja, május 1-ére állást keres. — Cim a kiadóhivatalban.

Fiatal ember,

ki írásbeli teendőkben jártas, azonnali alkalmazást nyerhet. Ajánlatokat fizetési igény megjelölésével, „Gyakorlott“ jellegével a kiadóhivatal továbbít.

Intelligens

őzv. urinónél jó házi koszt kapható. Bővebbet Tököly-tér 4. sz., ajtó 3.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **Aradon, Salacz-utca 3. sz. a.** egy a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

vésnöki műtermet

nyitottam.

Raktáron tartok:

réz-, ruggyanta-bélyegzőket, számozó gépeket, keletbelyegzőket, dombornyomó-sajtókat, sablonokat és mindenféle bélyegző-festéket (Durabélfesték minden színben.)

Készíték:

monogramokat, cimereket, egyleti és sport-jelvényeket, zászló-szegeket, írás vésést és minden e szakmába vágó munkát 565

jutányos árak mellett.

Tisztelettel

Schubauer J.

vésnök.

Irodai segéderő,

keresztény fiatalember vagy nő, szép kézírással elsőrendű iroda részére 1428

kerestetik.

Ajánlatok fizetési igények közlésével „Állandó“, jelige alatt a kiadóhivatalba címzendők.

Fajtisza riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű, duggyökérzetű bor- és csemegetaju 296

szőlő-oltványokat,

valamint gyökeres riparia portalis

szőlő-vesszőket

bármely mennyiségben szállít

HÁMORY GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.

Telefon 229.

UJ ÜZLET!

Weisz és Benjamin

Arad, Andrassy-tér 22. (Hajós-gyógytár mellett.)

Ajánljuk ujonnan felszerelt raktárunkat u. m.:

Kézimunka és minden hozzávaló rövidárak, női keztyűk, csipke, szallag, gyermekruhák és bábé kelengye nagy választékban.

Figyelmes kiszolgálás, olcsó árak.

Helybeli és vidéki telefon szám 635. 1428

Mc Cormick
amerikai aratógép-gyár

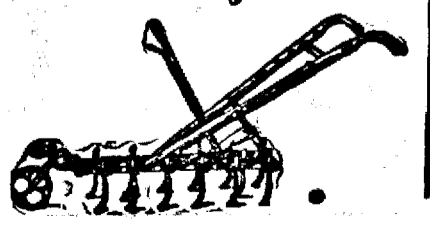
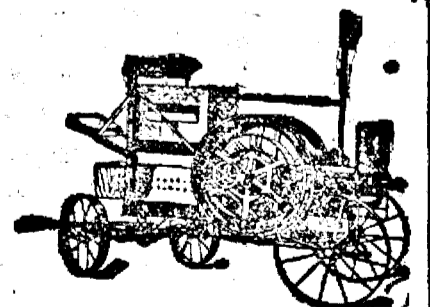
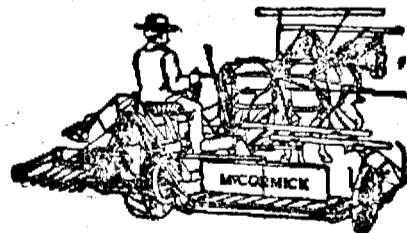
igazgatósága és főraktára: •

Budapest, V., Alkotmány-utca 12.

Knecht E. John igazgató.

Mc Cormick kéveköto-aratógépei és marokrakó-aratógépei a magyar viszonyoknak megfelelően külön lesznek gyártva.

Ex nem üres frázis, hanem tény!

Vezérképviselő: Kovács Soma és Társa, Aradon. 1405

Tápértékben leggazdagabb,
Hatásában felülmulhatatlan

a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

Ára egy üvegnek 2 korona.

241

Fagydaganatok elmulasztására
Fagyviszketegség biztos megszüntetésére

kítűnő hatású szer a Hajós-féle

FAGYBALZSAM.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Tyúkszem már nincs többé!!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLIN

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fillér.

Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobailatok, üvegje 70 fillér.

„Never“ amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető
legjobb óvszer. 6 db. egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Szálloda és kávéház átvétele és megnyitása.

Van szerencsém a m. t. közönség b. tudomására hozni, hogy több évtized óta a legjobb hírnévnek örvendő „VASS” szállodát és kávéházat özv. Duffner József-né urnólól megvettem és f. évi április 1-étől saját nevem alatt vezetem. Legfőbb törekvésem leendő, hogy a m. t. közönség pártfogását teljes mérvben kiérdemeljem. Mivégből a szálloda összes vendégszobáit modern stílusban renoválom és villanyvilágítással szerelem fel. Ugyiszintén a kávéházat is megfelelően rendezem be, ahol is mindenkor a legkitűnőbb és legfinomabb kávéházi italokat és saját termesű öt éves pankotai rizlingi boraimat 3 és 7 decis, valamint pilsoni ősforrás sört palackokban a legjutányosabb áron szolgáltatok ki. — **Ünnepélyes megnyitás szerdán április 1-én,**

Egyidejűleg bátor vagyok jelenteni, hogy portásnak Klein Ignác urat szerződtettem, aki a Központi Szállodánál nyolc év óta mint főportás működött.

Minden vonat induláskor és érkezéskor saját omnibuszom

Kiváló tisztelettel

HAAS ALBERT

1425

szállodás és kávé.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség, valamint a helybeli és vidéki szakbeli kariársaim tudomására hozni, hogy

József főherceg-ut 7. szám alatt,

hol eddig is gyakoroltam szobafestő, szobakárpitozó és mázoló iparomat,

papirkárpit, tapéta és festőkellék üzletet nyitottam,

melyben a mai kor fejlett igényeinek mindenben megfelelő, elsőrendő áru szerezhető be.

Bel- és külföldi papirkárpitok, ecsetek, fénymazak, a háztartásban nélkülözhetetlen pormentesítő olaj és por, valamint minden e szakba vágó áru a legnagyobb választékban.

Festőminták a legmodernebb stílusban.

Zománccfestékek belső feldolgozásra, viharálló zománccfesték külső használatra, fűtőtestek befestésére.

Üzletem mellett eddigi iparomat fokozottabb és fejlesztett mértékben fogom folytatni, amennyiben eddigi munkáerőimet új és képzetesebb szakemberekkel egészítettem ki.

Szolid, gyors, és pontos kiszolgálás ugy helyben, mint vidéken.

1472

GLÜCK JÓZSEF

szobafestő, szobakárpitozó és mázoló, papirkárpit, (tapéta) és festőkellék üzlete.

Arad, József főherceg-ut 7. sz.